

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos péld. sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltlér péld. sor 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, július 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- A király és a válság.
- Kristóffy és Barabás Béla.
- Katonai reformok.
- Merénylet egy személyvonat ellen.
- Megbüntetett aradmegyal lelkészek.
- Cigányok egy zárda ellen.
- Egy aradi jósnő szélhámosságal.
- A szerelem tanárnője.
- Füldő-gyönyörök.
- Leányvásár Aradmegye határán.
- Frivól vádak a sztrájkőrök orvosa ellen.
- Rablóbanda a kislratosi községházán.
- Emlékezés Ubrik Borbálára.
- Tarkaságok.

A király és a delegációk.

Arad, j. hu. 22.

A király megváltoztatta nyári programját. A hadgyakorlatok előtt egy hetet elvesz az ischli üdülésből és Bécsbe jön. A királynak ez az útja a delegációk összehívásával van kapcsolatban. Bizonyosága ez annak, hogy a király a közös költségvetésre és az annekszió költségeinek gyors megszavazására — ezekről lesz szó a delegációk legközelebbi ülésén — nagy súlyt fektet.

Az uralkodónak ezt a különös érdeklődését indokolja a nehéz helyzet, amelynek közepébe a delegációk tanácskozásai esnek. A belpolitikai helyzet a monarchia mindkét államában meglehetősen zavaros. Az osztrák parlamentben szóhoz sem tudnak jutni

az állami szükségletek az obstrukció miatt. Magyarországon az átmeneti, bizonytalan helyzetek ideges feszültsége teszi villamossá a levegőt. Csak véletlen incidens kell, hogy itt is, ott is elemi erővel dúló zivatarba csapódjék le ez a feszültség: a delegáció pedig nagyon rozzant, korhadt fenekű csónak.

Azután mi jót mondhatnak ennek a delegációnak, amikor a tömérdek milliőről szóló új követeléseket eléje terjesztik? Az annexió számláiról még hiányzik a jóváhagyó pecsét. Bizonyosat nem is tudni a végső összegről. De tudjuk azt, hogy a költségek ugy is fölérnek egy kisebb fajta háboru kiadásaival. Hónapokig kellett egész csapattesteket hadilétszámon tartani, ezredet ezred után a Drina-mentére szállítani; tömérdek ruhát, lőszer, élelmi-cikket halmozott föl a hadvezetőség a küszöbön álló háborura való kilátással. Minderre pénzt kellett előteremteni és a pénzt elő is teremtették. A sok hirtelen kiadás azonban azzal a következménnyel járt, hogy teljesen kiürítette az államkassza készleteit. És pedig nemcsak a közös kasszáét. Csak a magyar kormány több, mint kétszáz milliót becsátott az okkupációs költségek fedezésére a közös kormány rendelkezésére. Ezeket a milliókat a magyar parlament sürgős közmunkák fedezésére szavazta meg. Egy része ezeknek a közmunkáknak a földmívelésügyi tár-

ca körébe vág, a legtöbbet azonban a vasuti beruházásoktól vontak el. Vitatni lehet, hogy még az a parancsoló kényszerhelyzet is, melyben a magyar kormány akkor állott, megengedhetővé tette-e azt, hogy ezeket a pénzeket eredeti rendeltetésüktől elvonják? A magyar államvasutakat csak gyors beruházásokkal és hirtelen átalakításokkal lehet megmenteni a teljes tönkremenéstől. És most mégis kényszerű stagnáció állt be ezekben a munkákban, mert a szükséges tőke bár megvolt, — egyelőre nem áll a magyar kormány rendelkezésére.

Ebből látszik, hogy egy cseppet sem irigylendő azoknak a helyzete, akik a monarchia sorsát irányítják. A megszorult adós sorsa ez, akit az egymásra zuduló váltólejáratok lélekzetéhez alig engednek jutni. Egyik súlyos határidő a másik után következik: a két államháztartás külön-külön jövő évi szükségletei is a küszöbön kopogtatnak. Lesznek-e a kormányok abban a helyzetben, hogy mindezekhez a parlamentek zsiróját megkapják?

Ilyen súlyos helyzetben maga a király exponálja magát a delegáció üléseinek nyugodt lefolyása érdekében, s ez teremtett új érintkezést a korona és a függetlenségi párt között, amelynek eredményeit jogos kíváncsisággal várják a nyári politika őrtüzein. (+)

És most aludjunk, édesem.

— François Coppée. —

Mikor még egészen kis fiu volt és ott élt apja, anyja mellett, ez volt reá nézve a napnak legboldogabb perce. A vacsorának vége, a mama még egyszer lerázza az asztalt védő viaszos takarót és a papának odanyújtja a kis csésze fekete kávé; csak a papa ivott kávé, nem fényezés, vagy inyenésből, hanem mert szegénynek még egész este másolással kellett foglalkoznia. És mialatt megédesíti makkját — egyetlen kis darab cukorral persze, — az egész család ülve marad a nagy kerek asztal körül és a mama, derék, negyven éves asszonyka, ki férjét mindig nézi, mint a hú kutya gazdáját szokta, kézi munkáját veszi elő. A három leánytestvér, kik egy-egy év által voltak egymástól elválasztva és szegényes, egyszerű ruháskáikban simára fésült hajjukkal nagyon is feltűntették a hozományra nem váró leányokat — zsebkendők szegéséhez fogtak. És, ó a fiu, tudniillik a legifjabb gyermek, a Benjámín, ki jó magas székére még egy hatalmas negyedréti bibiát is tett, hogy még magasabban üljön, kártyaházat épített magának. A hosszú nyári estéken lehető legkésőbbben gyújtották meg a lámpát, szélesre nyitott ablakok mellett élvezték a beözönlő illatos levegőt, a csillagos égen időnkint könnyű fellegek száguldottak és a távolból fel-felvillámlott a rokkantak palotájának aranyozott kupolája. Miután az emésztés iránti tekintetből nem volt tanácsos mindjárt az író-

asztalhoz ülni, egy keveset elcsevegtek a papával, hogy esti munkájának megkezdését lehetőleg elhalasszák. Akkor aztán másolnia kellett szegénynek, ivét hat sousért; másolnia kellett, neki ki hajdan nagy tervekről ábrándozott, irodalmi becsvágygyal birt és magányos diákszobáskájában olyan pompás görög verseket csinált, mint társai közül senkisé. Most lemondott már minden reményéről, még csak egy felügyelői állomásra sem törekedett, hanem estét műtani értekezések másolásával töltötte, melyeknek stereotyp fordulatai lelket kinzó egyformasággal ismétlődtek újból és újból.

A midőn feleségével és leányaival beszélgetett, mindezt elfeledte. Minden renden ment a kicsiny gazdaságban. Csak tegnap történt, hogy egy keparus hatvan frankot ígért legidősebb leányának, a nagy Fannynak, a „zöld párnás szüz Mária“ képéről készített másolatért; Leontine, a második leány, egész nap a Bocherini-féle menuettet gyakorolta; a legfiatalabb, a vastag Lujza, persze mindig csak a diszre, fényre, cicomára gondolt. Ha nem is beszélt róla, de legalább is gondolt rá, hogy — ha augusztus 15-én megkapja a jutalmat — olyan kalapot csinál magának, mint a milyent a Bac utcai piperészknőnél látott. De a mama sokkal komolyabbra gondolt. Ha a papa valami kis jutalmat kap, a „kis Tamás“ raktárban már ott van a legszebb gyapjuszövet, „a tiruhátokhoz lányok! tiszta gyapot“, tevé h zzá oly büszkén, mintha a selyembogár a világon senki lenne.

Egyszerre, — amint a szoba már egészen elsötétedett — a papa észreveszi, hogy a kis fiu már elaludt, fejét lehajtja karjára, kártyaháza romjai között. Milyen élvezetes pere! Az akkori kis fiúnak most már ősz haja van, még sem felejtette el. A mama gyöngéden karjaira veszi, homlokán érzi a csókot adó papa szakállát, a testvérek ajkait. Aztán mamája vállaira hajtja kicsiny, göndör fürtű fejét és csak álmában hallja már a fülébe esengő édes, drága hangot: „És most aludjunk, édesem!“

Husz évvel későbbben még ismeretlen költő volt, versfaragó diák; kirándul kedves kis Marijával, egy szép varróleánnyal, ki Corregio Madonnájához hasonlított. A mint leszálltak a társas kocsirol és kicsiny málhajukat a vendégszobában elhelyezték, sokat nevettek mindketten a narancsvirágosokron, melyet üvegfedő védett, a nagy faágyon, a fal festményein, melyek olyan igen, igen füresák voltak. De a mint felnyitották az ablakot, mely a zöld mezőre nyílt és megpillanták az erdei utat, az arnyas, virágos utat, mely gesztenyefák közt nyult el, örönköltásban törték ki ók, a parisiak és a természet szeme láttára szívélyesen megcsókolták egymást. Két nap óta, két forró júliusi nap óta éltek már ott, reggeltől estig az erdőben barangoltak és mielőtt lefekütek, kinyitották az ablakot, hogy a pacsirták dala ébressze fel őket. És ók boldogok voltak, oly boldogok, hogy mindent elfeledtek, a mi mögöttük fe-

A király és a válság.

Előkészületek a megoldásra.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 22

A politikai világban igen nagy érdeklődést keltett az a hír, hogy a király augusztus huszonnyolcadikán már elutazik Ischből és a tiroli ünnepségek után nem tér vissza nyári székhelyére, hanem Bécsbe utazik. Az eredeti terv ugyanis az volt, hogy a király a tiroli ünnepélyek után a csehországi nagy hadgyakorlatokig terjedő időt még Ischben tölti, onnan azután megy egyenesen Gross-Mezeritsbe és csak a hadgyakorlatok befejezése után, szeptember tizenkettedikén tér vissza az osztrák császárvárosba. A változás tehát, abban áll, hogy a király még a hadgyakorlatokra való utazása előtt egy hetet Bécsben fog tölteni és a politikai világban ez a változás azért keltett olyan nagy érdeklődést, mert azt a hirt fűzték hozzá, hogy a király ez alatt a hét alatt a politikai helyzettel fog foglalkozni.

Ez a hír valóban érdemes arra, hogy a legnagyobb mértékben fölkeltsse a pihenő politikusok figyelmét. A királynak ez a bécsi útja ugyanis közvetlenül a delegációk összehívásának dolgával van összefüggésben, ami pedig közvetve azt jelenti, hogy a politikai válság a maga egészében is napirendre kerül. Wekerle Sándor miniszterelnök maga is erősen készül erre s minden erejét megfeszítve azon van, hogy addig a fuziót megalapozza. Mert hát ezen fordul meg az egész dolog.

A fuziót nehéz lesz nyélbeütni, mert a függetlenségi párt tulnyomó része most indított országos akciót az önálló jegybank mellett. Így tehát nagyon kétséges, hogy a király szeptember első napjaiban valami eredményre jusson — ha csak a függetlenségi párt programjához nem közeledik a felség. Pedig a király már azazal a ténnyel, hogy uti tervét így megváltoztatta, bizonyítékát adta annak, hogy a delegációk összehívására és a közös költségvetésnek valamint az annexió költségeinek sürgős megszavazására igen nagy súlyt fektet. Erre azonban csak akkor van kilátás, ha a király a függetlenségi párt álláspontját fogadja el és a kor-

mányt a függetlenségi párt legutóbbi értekezletén hozott határozata alapján nevezi ki.

A politikai világban tehát méltán várják nagy érdeklődéssel a királynak ezt a bécsi útját, amely először fogja megmutatni, hogy milyen irányban kívánja a király a mai válságot megoldani. A függetlenségi párt pedig mindenestre Kossuth Ferenc szaván indulva országos akciót indít az önálló jegybank mellett s ez a mozgalom hatalmas arányaival meg fogja mutatni Bécsnek, hogy Magyarországon nyugodt kormányzás csak a függetlenségi program alapján képzelhető.

Katonai reformok.

Ujítások a hadseregben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22

A gyalogságnak és a vadászcsapatoknak ősszel kiadásra kerülő új gyakorlati szabályzata, mint beavatott bécsi katonai körökből jelentik, már teljesen elkészült. Az új szabályzatot főbb vonásaiban a vezérkar jelenlegi főnöke, Hötzenborfi Konrád gyalogsági tábornok készítette elő és pedig már előbb megjelent tanulmányai alapján; ennek folytán az egész a legmodernebb szellem lengi át, az idejét mult formásokat és céltalan külsőségeket teljesen kiküszöböli. Így például a disztüz, az ugynevezett szuronyvivógyakorlat, a zárt osztagok precíz lövógyakorlata és más felesleges parádék teljesen kimaradnak belőle. A fősúlyt a praktikus hareszerű dolgokra fektették, míg a kivitelben való egyöntetűséget és feszességet a fegyelem érdekében való nélkülözhetetlen szükségességre szorították. Az új szabályzat most a vezérkari főnök mellé véleményezés céljából meghívott katonai szakértelműek kezében van s az idej nagygyakorlatok után mint tervezetet küldik szét a csapatoknak, hogy ezentul a kiképzés alapjául szolgáljon. Egy évi próbaidő és a csapatoknak kellő átídomulása után fog a „tervezet”, mint „szabályzat” életbe lépni. A mostani gyakorlati szabályzatot hasonlóképen mint tervezetet küldték szét 1901-ben a csapatoknak és esekély változtatással 1903-ban adták ki mint

szabályzatot. Az a körülmény, hogy hat esztendő leforgása után a hadvezetőség a szabályzatot egészen átdolgoztatta, mutatja, hogy lépést akar tartani a taktika és technika haladásával s értékesíteni akarja azokat a tapasztalatokat, amelyekre legutóbb az orosz-japán háború adott alkalmat.

Hadseregünk új hegyi tarackjai nem sokára a gyakorlótérre kerülnek. Valamennyi tizenöt méteres hegyi tarackütegnek ez idő szerint nyolc hosszú löveg talpu és két magas löveg talpu lövege van. Az utóbbiak azt a célt szolgálják, hogy a léghajók ellen való használatra legyenek alkalmasak s ebből a célból csaknem merőleges fölfelé való irányban lehet velük löni. Az ilyen magastalpu lövegek-nél csupán a lövőálláshoz és a szállításhoz való elkészítés nagyon körülményes. A löveg általában könnyebb fajtának épült, azonban most az ágyúcsövet, a tengelytartót, a löveg talpat és a tölténytartót külön két-két ló viszi. Ezenkívül minden ütegnek egy-egy tartalék tengelytartója van. Az új löveg kezelése több szakismeretet követel, mint a régié.

A jövő év tavaszán — mint Bécsből jelentik — rendes ezredáthelyezések lesznek. A legutóbbi áthelyezések 1908-ban voltak. Rendszerint minden második évben van garnizonváltás, a szerbiai események azonban szükségessé tettek rendkívüli csapatáthelyezéseket is. Valószínű, hogy az idei őszön is lesz még néhány csapatáthelyezés és pedig olyképen, hogy a monarchia délkeleti részén fekvő garnizonokat fogják ismét csökkenteni. Ez természetesen a Balkán politikai viszonyainak alakulásától függ. 1910. tavaszán a 6. huszárezredet Klagenfurtból Gyöngyösre és Miskolcra helyezik át, míg a 15. huszárezred ezekről az állomásokról Klagenfurtba, Seesbachra, Wolfsbergre és St. Veitra megy.

Szterényi József beszámolója. Szterényi József kereskedelmi államtitkár július 28-án Brassóba utazik, ahol két napot tölt választói körében. Az államtitkár ezuttal beszámolóját tartja, amelyben az aktuális politikai kérdéseken kívül a közgazdasági kérdésekkel is fog foglalkozni s ennek kapcsán fontos kijelentések várhatók.

küdt és úgy érezték, mintha örök időktől fogva itt laktak volna e falusi magányban. A bájos szőke leány az otthoniasság varázsával töltötte be a házat, a midőn sétáiról hazatérve, napernyőjét ledobta az ágyra és a narancsvirágos üvegburára pedig ráhelyezte kacér grisetekalapját. Szeretett ő már más leányokat is, de ez az első, egyetlen szenvedélye volt.

A leány is szerette őt és ha megtörtént, hogy két napig nem látta, nagy betűs leveleket írt neki, telve érzelmmel és iráshibákkal. Már rég tervezték a kirándulást, de sohasem valósíthatta meg. Miért? Mert szabad ideje kevés volt, pénze pedig egy esőpellel sem több. De végre elindultak. Borsozott articsókát ettek, savanyu almabort ittak, falusi ágyakban aludtak és mindenek felett az erdőben barangoltak, a leány virágokat szedett, ő pedig, mint Theokritos pásztora, vagy mint a szerelmes boltos legények szokták, Marija nevét véste be a nyárfá fehér héjába. De most elérkezett a szép órák legszebbike, az az óra, melynek emléke még az aggyastyan ajkaira is mosolyt varázsol, az est órája, a nyugalom ideje. Esett egy keveset és ő előbb csizmáit szárítottatta a vendégszoba kandallójánál, mialatt Mari csokorba fűzte a virágokat, hogy elvihesse magával Párisba. Aztán felmentek szobájukba, hol még jó darabig mulattak, hallgatták az alulról hozzájuk felhatoló zajt, a vendéglős cammogó lépéseit, ki szekrényei ajtaikat zárogatta. Végre elcsendesedett minden; az eső megszűnt és egyszerre érezni kezdték az éjjeli magányt. Mari szót sem szólva, felkapta a gyertyatartót és

odaállította a legyek által bepiszkoltt tükör elé, aztán pongyoláját vette elő. Ő pedig végig nyult a karosszékben és kedvesét nézte mosolyogva, boldogan. A mint felemelte fedetlen karjait, hogy hajfonatait szétbontsa, a tükörben látta az ifjunak felé mosolygó arcát és ő is rámosolygott gyengéden, édesen. Mennyire szerette őt e pillanatban! Vágy, vagy kívánság azonban nem vegyült érzelmeibe. Az erdőben töltött nap, a sok járás, barangolás nagyon kifárasztotta, de azért gyöngédsége nem csökkent. Csak még egy csókot akart neki adni, aztán elszenderedni azon sziv felett, melyről tudta, hogy csak érte dobog. És mintha a leány eltálatta volna gondolatát, hozzá jött most, karjaival körülölelte, lehajolt hozzá, szemébe nézett szép nagy szemével, melyek a fáradságtól már felig szintén lecsukódtak. És hizelegve, mint a gyermek, a kimerültségtől elhaló hangon rebegé fülébe: „És most aludjunk, édesem!”

Ma már vén ember a meseköltő, a szerelmi dalnok; ötven teljes esztendő nehezedik vállaira. Haja a sóval elegyített borshoz hasonlít, szeme egy kicsit összehúzódott, gyomra már nem bír sokat. Ma reggel, a midőn kedvetlenül felébredt és elolvasta a posta által hozott gyászjelentést, nem akart részt venni a temetésnél. Oly ember koporsóját tisztelje, kit ő megvetett! Mire való ez álnok viselet? „Kollega” volt az igaz, de kétségkívül gazember, kinek tollát mindenki megvásárolhatta. De azért neki nem volt vele baja sohasem. Ep ellenke-

zőleg! Minden személyes érdek nélkül az a hírlapíró mindig vonzalommal volt iránta és a mint erre visszaemlékezett elpirult. Ha nem is barátok, társak voltak mégis, kezét fogták, ha véletlenül az utcán, vagy a „premierek”-nél találkoztak. Neki is csatlakoznia kell tehát a kísérethez, ez udvariassággal tartozik az elhunytaknak.

És így e komor és esős novemberi reggelen korán megberetváltkozott és felöltözött, gyorsan megreggelizett — a tojás friss sem volt — kocsit vett és későn érkezett a templomba, mert az istentiszteletnek már majdnem vége volt.

„Vigyázz!... tisztelegj!” hallá a parancsot és a dobok tompán peregtek. Katonák? — Persze, a ravatalon a becsületrend keresztje is ott diszlik. Az az ember, kit most temetnek, valami politikai cselszövénnyel volt beavatva, hol kétes hírű hölgyek is szerepeltek. És a költő most szégyelte, hogy az ő kabátján is ott van a vörös szalag. De ha már eljött, itt is marad. Következik az áldás, keresztet vet szentelt vízzel és újra kocsijába száll. És a menet végig halad az utcákon, mialatt finom, hideg eső szitál. A temetőben megint ugyanaz a szomorú komédia; az emberek, kik az egész uton a tegnapi botrányon mulattak, most méltóságáteljes, komoly arcot vágnak, a mint a nyitott sir körül csoportosulnak. Valami szónok, ki hazudik, mint egy fogorvos, az elhunytat a reklám reményében égig magasztalja, kissé odább pedig az elhunytak szeretője áll, kinek gyásza tettetés, kinek könyei el-mossák a pirosítót.

Merénylet egy személyvonat ellen.

A munkásfiu büne.

Távirati tudósítás.

Arad, július 22.

Komoly és nagy veszedelem fenyegette tegnap a temesvár-orsovai személyvonatot és csak a szerencsés véletlennek köszönhető, hogy emberáldozatot nem követelt egy gonosztevő vakmerő merényletterve. Nagytopolovec és Temesrékás községek között ugyanis a nyílt pályán egy román munkás szöveget vert be a sín-párok közé és így akart komoly és veszedelmes akadályt gördíteni az öt óra tájban arra haladó személyvonat elé.

A merényletről következőket jelentik:

A temesvári osztálymérnökség a krassószörénymegyei Lugoshelyről 18 román pályamunkást dolgoztatott, akik béremelést követeltek, de mert ezt a kívánságukat nem teljesítették, abbahagyták a munkát és tegnap gyalogszerrrel hazafelé indultak. Délután 5 óra tájban értek a Temesrékás és Nagytopolovec állomások között lévő 16. számú őrházhoz. Ennek közelében követte el a munkások egyike, a 21 éves *Jakab Demeter* a merényletet.

Egy kerekfejű sinszöveget bevett a sinek ütközése közé, azután abban a hiszemben, hogy senki sem látta, tovább indult. *Jakab Demeter* nem vette észre, hogy *Sólymos* pályafőpástergeryereke, aki a közelben legeltette a tenenet, szemtanuja volt vakmerő cselekedetének. A fiu értesítette is a pályafőrt, aki sietve ment a megjelölt helyre, azonban még nem ért oda, amikor Temesvárról a 872. számú tehervonat haladt a veszedelmes hely irányába.

A mozdonyvezető megpillantotta ugyan a nagy szöveget, meg is adta a vészjelet, de már nem állíthatta meg a vonatot és csupán arra kellett szorítkoznia, hogy a menetsebességet a lehetőségig lassítsa. A mozdony és több kocsis áthaladt az akadályon és a szöveget lenyomta.

Ha a másfél óra múlva arra haladó személyvonat került volna előbb a veszedelmes helyre, rettenetes kisiklás történik és ki tudja, mekkora arányokat öltött volna a szerencsétlenség. A tehervonat mozdonyvezetője magához vette a nagy szöveget, hogy mint bűnjelét illetékes helyre juttassa.

Pap István topoloveci állomásfőnök rögtön értesítette a meghiusult merényletről a nagytopoloveci csendőrséget, amelynek vezetője, Vig őrmester, a topoloveci vasuti állomáson az esti 744. számú személyvonatról leszállította a

Elég volt ebből ennyi. Emberünk tudja, hogy a távozás előtt oly emberekkel kell kezelt szoritania, kiknek érintése őt megbecseleníti. Még a szertartás vége alatt eltávozik és egy divatárú-kereskedő pompás siremléke mellett elsielve, a temető egy elhagyatott útjára menekül. Már nem esik, de a koromszínű égbolt, a sártól és nedvességtől hervadó lombok, a fekete fák, melyekről elkésett cseppek hullanak le a sírokra, a csunya szél, minden igen szomorú. A magányos álmodozó egyszerre csak leirhatatlan aggodalmat érez. Arra gondol, hogy már nem fiatal, hogy egészsége sem a legpompásabb, hogy élete bizonytalan, és hogy hirneve, a miért a „kollegák” annyira irigylik, csak a papíron van. Arra gondol, hogy nem-sokára őt is eltemetik és minden úgy fog történni, mint most a hirhedt emberrel történt: ugyanazon fegyverek ropognak a templom előtt, ugyanazon emberek közönyös dolgokról fecsegnek kocsijaikban, ép olyan fehér nyak-kendős bolond ép olyan nevetséges ihlettség-gel fogja előadni ostobaságait.

Es a bu, az undor annyira erőt vesz rajta, hogy legszívesebben itt azonnal meghalna, csak mindennek vége legyen már. Mily jó lehet itt megpihenni!

Mintha a bokrok közt zugó szél hangjától azon szavakat hallaná, melyek élete legboldogabb perceit varázsolják lelke elé, azon szavakat, miket szeretett édes anyjától, drága kedvesétől, szíve bálványától hallott egykoron: „Es most aludjunk, édesem!”

sustrai állomáson vonatra szállt lugoshelyi munkásokat és a pásztorfiu előadása alapján vallatóra fogta őket.

Jakab Demeter tagadja, hogy merényletet akart elkövetni a vonat ellen és hogy ő verte volna be a szöveget. A többi tizenhét társa semmiről sem akar tudni. A nyomozás nagy erélyvel folyik.

Cigányok egy zárda ellen.

Rablóvilág Zalamegyében.

Távirati tudósítás.

Arad, július 22

Nagykanizsán, a ferenczendi zárdát ki akarták rabolni a kóbor cigányok. A zárda lakói értesültek a terről s az odarendelt csendőrökkel együtt két éjszaka virrasztottak, míg egy Kiskanizsáról véletlenül hazatérő szerzetes akaratlanul meghiusította, hogy a rabló cigányokat elfogják. A nem mindennapi esetről a következőket írják Nagykanizsáról:

Tizenkét csendőr s a zárda lakói várták a rablókat, kiknek érkezéséről egy kilmáni besugó értesítette a zárdát. Éjjel jött az értesítés, hogy Alsó-Rajkón *Keller István* földbirtokosnál nagy lövöldözés volt, de a rablók elmenekültek. A csendőrséget *Bernschütz* őrmester vezette. Ugy helyezkedtek el a zárdában, hogy bárhonnán, bármelyik ajtón át is jönnek a rablók, az bizonyos, hogy a pénztári szobához akarnak eljutni. Addig tehát senkinek nem volt szabad mozdulnia, míg majd a rablók a pénztári szobáig előre nem nyomultak.

Lassan multak a negyedórák a zárda virrasztói felett, míg egyszer csak úgy negyed tizenkét óra körül a templomban elhelyezkedett örök gyanus zajt hallottak a folyosó felől. Oda-surrantak tehát a templomnak a folyosóra nyíló ajtajához és csakugyan meggyőződtek róla, hogy a rablók közelednek. A betörők a zárdának a Zárda-utca felé néző ajtaját feszgették, melynek zárját egy-két perc alatt sikerült is feltörniök. Ebben a pillanatban kívülről kocsizörgés volt hallható. Fent, lakásán egy fiatal szerzetes, *Prudentius* testvér várt a kocsira, mely *András* pátert hozta Kiskanizsáról, ahol gyóntatni járt egy betegnél. *Prudentius* sietett a pátert beereszteni, alig ért le azonban a földszinti folyosóra, midőn a zárda külső ajtajánál két lövés dördült el. A fiatal szerzetes megrémülve állt meg a fal mellett, melybe a golyók furódtak és mert rablókra nem gondolt, hanem azt hitte, hogy tán a csendőrök őt rablónak nézve, tévedésből lőttek reá, csak ennyit tudott kiáltani:

— *Testvér, ne lőj rám, én Prudentius fráter vagyok!*

Semmi válasz, néhány másodpernyi kínos csend, midőn felnyilik a klastrom ajtaja és azon belép egy szerzetes, a gyóntatásból hazatérő *András* atya.

— *Hagyjátok a plébános urat bemenni!* — szólt a sötétben egy zord hang és a szerzetest sértetlenül beeresztették.

De még a lépcsőfeljáróig sem érkezett *András* páter és az ijedtségéből felocsudott fiatal szerzetes, midőn a lépcsőn nagy mozgás volt hallható. A rendház összes lakói jöttek le a lépcsőn a lövések hallatára. Erre a rablók a nélkül, hogy az ajtók feltörése után a folyosón mindössze néhány lépésnél többet tettek volna, a nagy mozgás hallatára *elillantak* és *nyomtalanul eltűntek* az éjsötétjében. Reggelre már Récese községből érkezett a hire annak, hogy ott éjjel a nagykorosmát kirabolták.

Frivol vádak

a sztrájkterő orvos ellen.

A fegyelmi választmány tárgyalása.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 21

Az *Aradi Közlöny* már megírta a napokban, hogy a bajai munkásbiztosító pénztár fegyelmi választmánya összeül s letárgyalja *Kuzmann* Oszkár dr. ottani munkásbiztosító pénztárbeli orvos régen huzódó fegyelmi ügyét. A tárgyalás ma kezdődött meg s érdekes dolgok derültek ki.

A frivol háttérű ügyet alább részletesen ismertetjük:

A bajai munkásbiztosító pénztárnál úgy, mint másutt is nagyon takarékoskodnak. Sokat panaszkodtak emiatt a bajai orvosok, akik, miután kívánságaikat nem teljesítették, nem vállalták a pénztár betegeinek kezelését s formálisan *sztrájkba léptek*. Csak egy orvos, *Kuzmann* Oszkár dr. nem tartott kollegáival s így ő lett a pénztár egyetlen orvosa. Ezért, mintegy másfél évvel ezelőtt súlyos vádak hangoztattak a sztrájkterő orvos ellen, különösen orvostársai.

Szájról-szájra járt a hir, hogy *Kuzmann* dr. nem törődik betegeivel, a *szobalánya vizsgálja őket és az is rendel*.

Többek közt arról is suttogtak, hogy *Kuzmann* dr. egy munkáslánynak, ki a testén lévő vörös kiütések miatt kérte ki tanácsát, pikáns élcelődéssel és könnyen érthető célzásokkal felelt.

Az orvosok feljelentésére a központ *Kuzmann* dr.-t állásától felfüggesztette. A pénztár betegeit azóta provizórikusan a bajai orvosok kezelik.

Ez történt másfél év előtt. Azóta a bajai orvosok gyógyítják a betegeket. A fegyelmi hosszú ideig folyt. A központ valahára véget akart vetni ennek a lehetetlen állapotnak és megbizta a régen huzódó fegyelmi ügy befejezésével *Spitzer* Ármin igazgatót és *Dömötör* Kálmán dr. orvost.

Ma meg is kezdődött *Kuzmann* dr. ügyének végtárgyalása. A kihallgatott tanúk vallomásából, de a dolog természetéből is folyik, hogy *Kuzmann* a bajai orvosoknak a munkásbiztosító pénztár ellen indított sztrájkja következtében a 2000 tagot számláló pénztár egészségügyét egymaga nem láthatta el és ha történtek rendellenességek és visszaélések, ugy sok enyhítő körülmény beszél *Kuzmann* dr. mellett. E rendellenességek tehát az ügy eldöntésére kellő súlyal nem bírnak.

Beigazolást nyertek azonban *Kuzmann* dr. által teljesített oly gyógykezelések is, melyek alkalmasak, hogy az orvost *kompromittálják*. Így két bajai orvos bizonyította, hogy *Kuzmann* dr. egy 16 éves iparosleányt bujakórosnak kezelte, holott az teljesen érintetlen volt. Ezt állítólag azért tette, hogy a kezelésért külön honoráriumot számíthasson. A fegyelmi tárgyalást előreláthatólag pénteken fejezik be.

Egy újságíró felkereste a súlyosan megvádolt orvost, aki így nyilatkozott:

— Többször megsürgtettem a fegyelmi befejezését, végre most szembeszállhatok a hazug vádakkal. Ha történt is néha mulasztás, azért engem nem terhel a felelősség. A pénztárnak kétezer betege van, ennyi embert egy orvosnak rendszeres gyógykezelésben részesíteni fizikai lehetetlenség. A fegyelmi befejezése után 10.000 korona erejéig kártérítési pórt indítok a pénztár ellen. A meghurcoltatásért ugysem kárpótolhat senki.

Megbüntetett aradmegyei lelkészek

A belügyminiszter döntése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22

A nagyhalmágyi járás görög keleti felekezeti valamennyi iskolaszéki elnökét és Lázár Kornél kerületi esperest nagyobb pénz-bírsággal sújtotta a belügyminiszter és ezt egy ma érkezett leiratában adta tudtul Aradvármegye közönségének.

Az új iskolatörvény ama rendelkezését, mely a felekezeti iskolák fentartó hatóságait magyar feliratu táblák alkalmazására utasítja, az említett iskolaszéki elnökök, — mint azt az Aradi Közlöny megírta — nem hajtották végre.

Az aradi püspöki szentszék ugyanis fölirt a közoktatásügyi miniszterhez a rendelkezés felfüggesztése céljából és míg a felirat elintéztést nyert, közben lejárt az a határidő, melyen belül a feliratokat el kellett volna helyezni.

A nagyhalmágyi szolgabíróság a közigazgatási bizottság utasítására megindította az eljárást a lelkészek ellen és 200—300 korona pénzbüntetést rótt ki rájuk. Felebbezés útján az ügy Aradvármegye alispánja elé került, aki a büntetést leszállította. Ezt az ítéletet is megfelebbezték az érdekeltek, de a belügyminiszter elutasította a felebbezést és az alispán ítéletét jóváhagyta. E szerint Lázár Kornél esperesre 100 koronát, behajthatatlanság esetén 5 napi elzárást, Mikula János, Czirka Ferenc, Gligor Sándor, Butigán Miklós, Balta Miklós, Vusdea Miklós, Harducz Miklós, Florea Sándor, Popescu Miklós, Czirbán János, Czirka Miklós, Leoka Arszénia, Czirka Péter, Harducz Pál iskolaszéki elnökökre, görög keleti lelkészekre 50 korona pénzbüntetést, behajthatatlanság esetén 3 napi elzárást rótt ki.

Mint értesülünk, a lelkészek az aradi szentszékhez fordulnak és tőle kérik a büntetéspénzek megfizetését, mert ők a szentszék utasítására tagadták meg a feliratok kifüggesztését.

Kristóffy és Barabás Béla.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22.

A „Magyar Hirlap“ tegnapi számában Szabó Imre hódmezővásárhelyi tanító azzal a leleplezéssel áll elő, hogy a két év előtt alapított „Kisbirtokosok Szövetsége“ Kristóffy József volt belügyminiszter befolyása és irányítása alá került és hogy a szövetség hivatalos közlönye, a „Magyar Lobogó“ Kristóffytól és elvbarátaitól 70 ezer korona szubvenciót élvez.

A Pester Lloyd egyik munkatársa megkérdezte Kristóffyt, hogy mit tart e közleményről. A volt belügyminiszter a leghatározottabban kijelentette, hogy neki a nevezett szövetség létezéséről és hivatalos lapjáról eddig egyáltalán tudomása nem volt és hogy a „Magyar Hirlap“ közleménye őt nagyon mulattatta.

Csak a szóban forgó közlemény megjelenése után érdeklődött a Kisbirtokosok Szövetsége és hivatalos sajtóközege felől és azt az információt nyerte, hogy a megnevezett hirlapnak huzamosabb időtartamon át a főszerkesztője Barabás Béla orsz. képviselő volt és hogy ez a sajtóorganum a nemzeti küzdelemben jelentékeny mérvben résztvevett.

Barabás Béla az ügyre vonatkozólag — mint budapesti tudósítónk jelenti — A Nap munkatársa előtt ma így nyilatkozott:

— A nemzeti küzdelem idejénjindult meg a Magyar Lobogó. Mikor első számai megjelentek, a vállalat tulajdonosa Kossuth Ferencet arra kérte, kérje fel valamelyik neves képviselőt, hogy vállalja el a lap szerkesztését.

Pártvezérem Kossuth Ferenc erre magához hivatott és megkért, legyek a lap főszerkesztője. Mivel a Magyar Lobogó a függetlenségi eszmék szolgálatában állott, elvállaltam. Irtam is egy-két hangulatos cikket az első számokba, azután nem törődtem a dologgal és nem gyakoroltam a lap szerkesztésére semmi befolyást. Amikor meghallottam, hogy a lap szerkesztője eltért a lap eredeti hivatásától, lemondottam, két év óta levettem a lapról nevetem, azóta nem tudok róla semmit.

Rablóbanda

a kisiratosi községhez.

A kifosztott Wertheim-szekrény.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22.

Csanádmegye esendőrsége ma reggel óta teljes erejével és készültségével egy vakmerő rablóbandát nyomoz és iparkodik kézrekeríteni.

Kisiratos községben szerdáról csütörtökre virradó éjjelen még eddig ismeretlen tettesek egy helyen, a község háza szomszédságában, ajtókat törtek fel, Wertheim-szekrényeket fosztottak ki, pénzt és értékpapírokat raboltak el. Ezt a munkájukat sikeresen elvégezve a postahivatalnál kísérelték meg a fosztogatást, de munkájukban megzavarták őket.

Az utóbbi napok gyakorta megisméltető rablásainak sorába illeszkedik be a kisiratosi fosztogatás, mely az eddigi nyomozati adatokból kitetszően egy szervezett bandának a műve és azért a esendőrség minden erejét megfeszíti, hogy kézre kerítse a tetteseket, akik ugy látszik kitűnő mesterei a szakmájuknak. Nagy apparátussal, remekül felkészülve indulnak a rablásra, teljesen figyelmen kívül hagyva a közbiztonságnak minden tényezőjét. Számítva arra, hogy a kis faluban éjnek idején senki meg nem zavarja, mert a jegyző oly biztosnak tudja Kisiratos polgárainak életét és vagyonát, hogy azt az egy rendőri közeget, aki éjszaka mint bakter vigyázott a falu népére, nyáron jónak látta elbocsátani.

A szép derűs nyári éjszakának tiszta égboltozatán ragyogó csillag miriádok pedig nem tudnak egyetlen felvilágosító adattal sem szolgálni a nyomozás nehéz munkáját végző esendőrségnek. A falu népe fel van háborodva a rablás miatt; így érthető, hogy a kisiratosi jegyző ma egész nap ideges és ezt feleli a vakmerő rablás részletei iránt érdeklődőknek: „Magának semmi köze sincs az esethez.“

Az egész megye esendőrségét foglalkoztató bűnügyről a következőket jelenti tudósítónk:

Kisiratos községben ma reggel nagyarányu betörést fedeztek fel, melyet a szerdáról csütörtökre forduló éjjel követtek el. A község házából harmadik házban van a Községi Hitelszövetkezet helyisége, melynek két utcára nyíló ablaka és egy az udvarra nyíló ajtaja van. Reggel négy óra tájban egy falubeli gazda hajtott el az épület előtt kocsijával; amint bepillantott az épület udvarára, azt látta, hogy az ajtó nyitva van és az udvaron iratok vannak szétszórva.

— Csak nem takarítanak ilyen korán reggel a hivatalban, — szólta a mellette ülő fiúhoz. Eredj, nézz be a hivatalba, alighanem valami baj történt itt.

A fiú leszállott a kocsiról, bement a helyiségbe, ahol egy égő gyertyát látott. Az ablakredőnyök be voltak téve, a szoba sötét volt s a gyertya világánál látta meg, hogy a szövetséget Wertheim-szekrényre felvan törve, ajtaja nyitva áll és a tresor teljesen ki van

űrtve. A könyvek a földön heverték szét-szórva, a padlót írással borították, melyeket a betörők hánytak széjjel.

A rablást felfedező azonnal átfutottak a község házára és felköltötték a jegyzőt, aki nyomban hozzálátott a nyomozás bevezetéséhez.

A faluban ekkor már elevenebbé vált az élet, csakhamar az egész község talpon volt s míg a jegyző az előjáróság tagjaival a szövetkezet helyiségében a tényállásról jegyzőkönyvet vett fel, már a postamester jelent meg és közölte, hogy a postahivatalban is kíséreltek meg betörést. Ezt elárulta a postahivatal ablaka, melyen meglátszott, hogy kiakarták vágni a falból, de ugylátszik valami megzavarta a rablókat.

Rögtön értesítették a battonyai esendőrséget, ahonnan Varga Gusztáv járásörmeister jelent meg több esendőrrel és hozzáfogott a nyomozáshoz.

Megállapították, hogy a szövetkezet falát is kiásták. A pénzszekrényből 1600 korona készpénzt és több értékpapírt, váltókat, kötelevényeket raboltak el. Elvittek továbbá a pénzszekrény mellett állott egy pár teljesen új csizmát.

A nyomozás elején mindjárt talált a rendőrség bűnjeleket. A postánál, ahol az ablakon át akartak bejutni a rablók, a járásörmeister az utcai fal tövében egy kalapácsot, harapófogót és több vésőt talált. Ezekről megállapítható, hogy cigánykovács munkája.

A esendőrség azt hiszi, hogy a betöréses rablást kőbor cigányok követték el. Erre vall az a körülmény is, hogy a kisiratosi országúton ma reggeli szürkületkor láttak egy vágató kocsit, mely Battonya felé tartott és körülbelül néhány száz méternyire a községtől tért be az országútról a szántóföldekre, hogy még a mezei munka megkezdése előtt eltűnjön és nyoma vesszen.

A esendőrség a legmesszebbmenő intézkedéseket tette meg a rablók kézrekerítésére s ugyszólván egész Csanádmegye esendőrsége mozgósítva vannak, mert azt hiszik, hogy a tettesek rövid időn belül másutt ismétlik meg a rablásokat.

Kisiratos lakossága rendkívül el van keseredve a miatt, hogy az egyetlen közbiztonsági közeget, az éjjeli őrt, az előjáróság azzal az indokolással, hogy nyáron nincs reá szükség, elbocsátotta. A falu népe rettegésben él most és követeli, hogy rendkívüli előjárósági ülést hívjanak össze, ahol felelősségre vonják azt, a kit a falu biztonságának megőrzése körül hiba terhel.

EGYESÜLETI ÉLET.

(—) Az aradi vadászegylet július hó 30. napján 11 órakor a városháza tanácstermében tartja rendes évi közgyűlését. Targysorozat a következő: A választmány jelentése a lefolyt egyleti évről s ezzel kapcsolatban a számvizsgáló bizottság jelentése s a pénztáros részére a felmentmény megadása iránti indítvány. Az 1909—1910. egyleti évre vonatkozó költségvetés és a tagsági díjak megállapítása. A választmány javaslata az 1909—1910. évadban a vadászat s vendégdivási jog gyakorlását, továbbá a tiszteletjegyek kiadását illetőleg. Egy választmányi tagsági hely betöltése 1914. augusztus 31-ig terjedő időre. A kiküldött bizottság és a választmány javaslata az egyleti alapszabályok módosítása tárgyában. Netán indítványok.

Egy aradi jósnő szelhamosságai.

Jövendölés és egyebek ötvenezer koronáért. — Az aradi ügyészség vádjai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22

Egy titokzatos, misztikus aradi asszony ellen emelt vádat ma az aradi ügyészség. A foglalkozása: jósnő. Ebben a minőségében a hozzá forduló hiszékeny emberektől körülbelül ötvenezer koronát csalt ki. A szellemekkel való érintkezésének volt ez a pénzösszeg az ára. A „jósnő“ működése azonban nemcsak ártatlan jövendölésekre, kuruzslásokra szorítkozott, hanem gyilkosságokat is elvállalt. Bámulat, hogy milyen publikumból került ki ennek a kitünően jövendölő üzletnek a klienturája. Selyem ruhában suhogó hölgyek, szmokingos urak éppen úgy felkeresték a tudós asszonyt, mint a legegyszerűbb emberek, munkások, vasuti alkalmazottak stb.

Szerelmet, boldogságot, jólétet, minden javat vártak ettől a sötétlelkű nőtől, aki zavartalanul működött hosszú ideig babonát kotyvasztó konyháján. Panaszszal senki sem mert fellépni a rejtélyes nő ellen. Senki sem kockáztatta meg, még vagyona elvesztésének árán sem, hogy legbensőbb ügyét kivigye a nyilvánosság fekete asztalára. Jó Ferenc aradi detektív pattantotta ki a jeles asszony működését. Meglepte egyszer, amikor az „ügyfelek“ közül többen nála voltak és nyomban megindította a nyomozást a jósnő és a társaság ellen. Szenzációs dolgok derültek ki mindjárt az első lépésre. Jó detektív körülbelül hatszáz levelet foglalt le a jósnőnél, amely valamennyi arról szólt, hogy a szellemnek, akit a jósnő „kiesi“-nek nevezett el, milyen szolgálatot kell tennie. Itt elmondunk az ügyfelek előadásából néhány érdekes részletet:

A fehér galamb mint szellem.

Kotroczó Lajos aradi máv. alkalmazott ajánlás folytán került a jósnő kezei közé. A fia betegségére keresett orvosságot. A gyógykezelés folyamata alatt történt, hogy egy este, amikor ő a jósnőnél volt, valaki megverte az ablakot, mire a jósnő kiment a szobából. Kis idő múlva Kotroczót valaki nevére szólította. Ő erre az ablakhoz ment és a jósnő kezében látott egy fehér galambot, amely neki „jó estét mondott.“ Mikor a jósnő bejött, Kotroczó megkérdezte, hogy mi volt az.

— Fehér galamb képében jelent meg, nálam az eleven kis ördög — mondotta — amely az Istvánffy-féle pusztán elásott kincseket be tudná hozni annak, aki segítségére lenne.

— Miből állana ez a segítség? — kérdeztem.

— A kicsi, — köznyelven így nevezik az eleven ördögöt — spiritusszal táplálkozik és attól van ereje a pénzt kiadni.

— Én szerettem volna a kincset megszerezni és spirituszra pénzt adtam át a jósnőnek. Mikor már körülbelül 1800 koronát spirituszra és a fiam gyógykezelési költségeire lefizettem, és a kincs még mindig késett, megfenyegettem

a jósnőt, hogy a kicsit feljelentem csalás miatt.

Erre a jósnő rövid időn belül így szólt Kotroczóhoz:

— A kicsi hozott már kincset, de még nem ivott elég spirituszt s nem volt elég ereje az egészséget elhozni. Hozott egy jegyes bankót, itt van, odaadom magának, de ezt el kell égetni.

— Én — mondotta Kotroczó — feleségem jelenlétében elégettem a bankjegyet és most már még nagyobb kedvvel adtam spirituszra pénzt, körülbelül még ezer koronát!

Kotroczó még elmondotta, hogy Gera Lajosné és Buszi János azért járnak hozzá, eszközölje ki, hogy a jósnő Buszi feleségét megölje.

A szerelem szelleme.

Halasi Mátyásné, Nagy Margit is bajában fordult a titokzatos asszonyhoz. Elmondotta a nyomozás során, hogy régebbi idő óta viszonya van egy férfivel, de félbeszakította, mert félt, hogy férje rájön a dologra. A jósnő megtudta ezt, felkereste lakásán és ott mézes-mázos szavakkal rábirta, hogy folytassa a tiltott viszonyt.

— Száznegyven koronát kért tőlem — mondotta Halasiné — és azt állította, hogy az illető férfitől tizszeresen vissza fogom ezt a pénzt kapni. Ugy tudom, hogy ezer koronánál többet csalt ki attól az egyéntől, akivel nekem viszonyom volt.

Marosi Ferencné 200 koronát csalt ki a jósnő „gyógykezelési“ díj címén.

Buszi János a nyomozás során beismerte, hogy felkereste a jósnőt azzal a megbízatással: *pusztítsa el a feleségét.* Buszi azt mondotta, hogy Gera Lajosné befolyása alatt tette ezt, akit szeretett. Később a jósnő Buszit is rábeszélte, hogy szintén vegyen részt Kotroczó kincskeresési vállalatában. Ez bele is ment a dologba. Ilyenformán Buszi felesége elpusztításáért és a kincs reményében *hatezer koronát adott át a jósnőnek.*

Érdekes Gera Lajosnének is a vallomása. Felkereste a jósnőt és saját előadása szerint ezeket mondotta neki:

— Asszonyom! Hallottam, hogy ön tudós és titoktartó asszony. Nekem Buszi Jánossal viszonyom van és amíg a felesége utamban áll, nem lehetek a Buszi felesége. *Ezt az asszonyt el kell tenni láb alól.* Ebben az ügyben már vidéken is jártam, de nem találtam olyan asszonyt, aki el tudná pusztítani. El tudja-e ön tenni láb alól?

A jósnő jó pénz ellenében erre is vállalkozott.

A jósnő leveles ládájából.

Említettük, hogy a kitünő hölgy levéltárát a rendőrség lefoglalta. Hatszáz kis levélke fektet a jósnő irattárában. Csupa kívánságok, óhajok a szellemtől, vagy a jósnőtől. Néhány levelet alább közlünk. Itt van mindjárt egy volt csendőr levele, aki bűneire kér felmentést. Levele így szól:

Kelt Borossebes, 1909. jan. 28.

Kedves ténsasszony!

Ott létem alkalmával nem beszélhettem kegyeddel, amiről akartam, mert sokan voltak és olyan ügyem van, amiről rokonaimnak sem szabad tudniok. Csendőrségi időm alatt egy olyan dolgot követtem el, amiért több mint valószínű, a bíróság előtt nem fogom a büntetést elkerülni. Alig hiszem, hogy ezt a szégyent túl élem. *Kérem, könyörödjön rajtam és mentse meg.* Ha pedig ez nem lehetséges, majd én fogok magam felett ítélni, nem várom be a bíróság ítéletét.

Maradok tisztelője:

ifj. Lengyel József.

Egy homályos tartalmu levél, ami három kereszt jelzéssel van ellátva, a következő lakonikus tartalmu:

Táviratilag tegyen fel huszonháromat.

Testvére:

† † †

Száz forint a boldogság ára.

Itt van egy levél, ami boldogság után vágyódó embernek szól. A jósnőnél ennek potom száz forint volt az ára:

Igen tisztelt Baratkai Ur!

Látja kérem, most igazán nagyon jól gondolkodik. Teremtse elő a száz forintot, úgy ön is mindent megtud és olyan boldog lesz utána pár nap múlva, hogy gyermekének gyermekei is boldogok lesznek.

Aláírás nincs a levélen.

Valami felvigyázót is „mellbe vágott“ a jósnő. Erre vonatkoznak ezek a levelek:

Felvigyázó ur, kérem a jósnőt azt izente, hogy a kicsi még kér háromszor 33-at, 3-szor kilencet és 3-szor hármat és akkor bedobja a bögő tokba a pénzt és a 19 ezrest.

Ez már egy másik levél a felvigyázóhoz: „Felvigyázó Ur! Kérem a jósnőt megint azt mondta, hogy a kicsi még kér 99 forintost, mert nagyon nehéz a pénz beváltása, de ha ez meglesz, akkor bedobja a kicsi.“

Egy urnak a felebbvalójához kellett protekció. Így irt a „kicsinek“:

Én édes kicsikém!

Itt küldöm a kívánságom, amire nekem szükségem van:

Az én főnököm az összes emberei között engem tekintsen minden tekintetben a legelsőnek, engem szeressen legjobban és engem minden a mi tőle telhető jóban részesítsen. Soha ne bántson, ha valamit kérek tőle, szó nélkül adja meg.

Itt van két apróbb levél, aminek a tartalma csak sejteti, hogy nem tiszta dologról van szó:

János! Nagyon vigyázzon, ne szólja el magát! Csak nevet ne említse, az istenért!

+

Ma este 8 órakor legkésőbb ott leszek a Szabadság-téren. A fekete kutyánál fogunk a kis utcára befordulni. Vigyázat!!!

„Eltenni láb alól.“

Az itt következő három levél már emberéletek ellen van szöve. Az első két levél a szellemhez szól, a harmadik, valami Takács nevű urhoz egy kisebb gyilkosság irányában. Ime:

Édes kicsikém!

A feleségem menjen el Ujaradra és végezz vele a víz szélén.

A másik kívánság:

Édes kicsikém!

A feleségem menjen el a városba és az autobus, vagy valami kocsit üsse el és legyen vége!

Aláírások nincsenek.

A harmadik levél így szól:

Takács! Ha elmegy, ezek legyenek földolgozói: ha bírja végezni, fogjon hozzá és tegye beteggé. *Egy tél alatt legyen vele készen.* Ha pedig nem bírja, adjon neki más bajt, amibe pár havi kinlódás után rendben lesz, ha ezt sem bírja, itt van a víz és csinálja meg, hogy ne haragudjak arra, akit szeretek. Azután hozzon abból a zsirból, kérdezze meg, hogy a zsir érvényes lesz-e az én testvéremnek, ha megkéri annak a férfinak valahol a testét.

*

Igy néz ki a kitünő jósnő leveles ládája. A bíróság legközelebb fog ítélni a rendkívül érdekes bűnpörben, ahol szenzációs dolgok fognak kipattanni.

Leányvásár Aradmegye határán

Ünnepségek Gainán.

(Egy szemtanu elbeszélése.)

Aradmegye határán van egy kis falucska, mélyen bent a hegyek birodalmában. Ez Gaina. Ott minden esztendőben ugynevezett leányvásárt szoktak rendezni, amelyen a környékbeli uri népek is megjelennek. Az aradi turista egyesület kirándulása ez évben elmaradt. Néhányan azonban Aradról elmentek most is a poétikus helyre. Egy jelen volt így mondta el nekünk a vasárnap, hétfőn és kedden lefolyt gainai ünnepségeket:

Vasárnap, kora hajnalban egy előkelő nagyváradi és aradi társaság utnak indult, utjának tulajdonképeni céljára Gainára, hogy megtekintse a híres leányvásárt, mely nevezetességénél fogva messze földről odacsalja az embereket.

Gaina három vármegyének: Arad, Torda-Aranyos és Hunyad megyéknek határán óriási magas hegyen fekszik. Sehel egyetlen ház, egyetlen kunyhó nincs, messze földekre még falu sem látszik és ime, a babonás falusi nép ezt a helyet keresi fel és itt áldoz ősei hagyományának. A pusztá, kopár fensik minden évben egyszer, román Péter-Pált követő vasárnap benépesül, sátrakat vernek, zenélnek, táncolnak, mulatnak, vásárolnak és ezzel már vége is volna az ott látottaknak. Másnap már újra teljesen kopár minden.

Most is több, mint 4000 ember gyűlt össze e helyen, köztük a szomszéd megyék szép számu intelligenciája. Az egész hely hasonlított a mi nagyvásári komédiánkhoz. Árultak itt mindent, lányt a legkevesebbet. Ma már ez a népszokás kiveszőfélben van. A polgári házasság, a civilizáció kiszorította. A nép nagy része házi szükségleteit jár oda beszerezni, ki csuprot, fazekat, ki meg hozzátartozóinak ajándékot, fülbevalót, dudát, szalagot, csecsebecsüket vesz. A leányvásárnak ma már csupán idillikus jelentősége van. A papnak ma már nem szabad a párokat ott a helyszínen összeadni, mint ezeltett tették, tiltja nekik a házassági törvény szigorú paragrafusa s így a párok nem is hozzá fordulnak, hogy áldja meg frigyüket. Most is, ha akad eset, *aminthogy akadt is, nem törődnek a ceremóniával, elvonulnak az új párok az erdő rengetegébe, kunyhóiba s tanuk és hivatalos formások nélkül alapítanak családot. Csak azután bajlódnak a házasság formai megkötésével. A jegyzőhöz járnak, a kihirdetés hosszú idejét megvárni ráérnek azután is.*

Érdekes ethnografiai jelenség, hogy az eladósorban levő lányok a 3—4 méter hosszú bucsina, a havasi kürt fuvásával keltik fel maguk iránt a legények figyelmét. Ezt a havasi kürtöt csupán csak lányok fújják, férfi meg sem tudja szólaltatni. Ha egy-egy leány megtetszik valamelyik legénynek, hozzá lép, a kürtöt leteszik és belevegyülnek a táncolók óriási forgatagába. Ezzel már meg is van az ismorkedés, ami azután történik, már nem tartozik hozzánk. Az az ó dolguk... Érdekes jelenség az is, hogy a különböző vidékekről, tarka-barka öltözetben megjelenő nép nagyobb részt édes pálinkát iszik. Bort ott nyitott dézsákban mérnek, sört is szolgálnak fel, de keletje csak a pálinkának van. A hivatalos hatalom itt is képviselve van. Derék csendőreink itt is megjelentek.

Miután a vendégek jól körülnéztek mindenütt s lovon körüljárták az egész vásárt, egyes apróságokat is vásárolva, visszafelé indultak, miután a terv szerint még aznap este Vaskóhó akartak lenni. Dioserétükre legyen mondva, este 10 órára be is érkeztek Vaskóhóra. Aznap teljes 10 óra hosszat ültek nyeregben és eltekintve a nem valami kényelmes fa-nyereg molesztálásától, meg a döcö-

gós lovak rázásaitól, épen, egészségesen érkeztek meg Vaskóhóra és mohón, jó kedvvel ültek vacsorához.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: Az ember tragédiája.
Szombat: Az ember tragédiája.
Vasárnap: Délután: Az erdészleány, operett. Este: Az ember tragédiája.

* Az őrnagy ur. Megint parádés szerepekben lépett a közönség elé a színház két kiváló vendége, Vendrey és Tapolczay. Az őrnagy urban a kutyamosó és a patikus groteszk szerepeit adták utólréhetetlen humorral. Ma Tapolczay volt az est hőse. Halálra kacagtatta a közönséget Moulard jóízű szerepében. Pusztá megjelenését hangos kacagással fogadták és majdnem minden jelenése után percekig tapsolták. Kitűnő volt Szendrey Labordette őrnagy szerepében. Sneidig patikusné volt H. Körössy Juci. Jól játszott, de nagyon rosszul énekelte Novák Irén. Pompás ezredest láttunk Hunyadytól és kacagató figura volt Delly. Kisebb szerepekben Várnay, Benkőné, Follinusz né, Dellyné járultak az est sikeréhez. H. G.

* Az ember tragédiája. Az aradi színházjáró közönség kevés előadás elé tekintett oly nagy érdeklődéssel, mint Az ember tragédiája holnapi előadása elé. A magyar drámairodalom maradandó alkotása e drámai költemény, amely szerzőjének, Madách Imrének nevét halhatatlanná tette. Az emberiség fejlődésének története vonul végig a színpadon és egy-egy kor kép végén megjelenik a fátumszerű bukás: az emberiség tragédiája. Amióta Paulay Ede, a budapesti Nemzeti Színház néhai zseniális igazgatója színpadra alkalmazta a hatalmas koncepcióju darabot, végigjárta az egész művelt világot, hirdetvén mindenütt a magyar lángelme diadalát. Irodalmi eseménye lesz a nyári színháznak a holnapi est. A színtársulat olyan ambícióval, olyan lelkesedéssel készült a holnapi előadásra, amilyent a halhatatlan költő szelleme és maga a klasszikus remekmű is megérdemel. A rendezőség minden tudását, minden ötletességét beleviszi a darabba, hogy az előadás mintaszerű és stílusos legyen. Az igazgatóság pedig nagy anyagi áldozatokat hozott, hogy a darab kiállítása fényes legyen: új díszleteket és új jelmezeket készíttetett. Adámot, az ember képviselőjét Kesztler Ede játssza. Éva szerepét K. Kápolnay Juliska kreálja, Lucifer pedig Delli Lajosnak jutott. Résztvesz az előadásban majdnem az egész társulat, úgy az elsőrangú erők, mint a segédzemélyzet. Az ember tragédiája előadását szombaton és vasárnapon megismétlik.

* Az Erdészleány. Az idei szezon slágerét, a bájos muzsikájú Erdészleányt vasárnap délután játsszák először mérsékelt helyárok mellett.

* Hírek az Uránia színházról. Pénteken kerül színre utoljára az oly nagy tetszést aratott műsor, melynek minden egyes száma a közönség osztatlan tetszésével találkozott. A vörös kísértet például annyira felesigázta az érdeklődést, hogy szinte visszafojtott lélekzettel lesik az eseményeket. De minden egyes kép a legnagyobb szenzáció erejével hat. Szombaton kerül bemutatásra az új műsor, melynek első rangú sláger számai lesznek. Most kap új köntöst az Uránia színház, mely külsőleg is kellemes hatást fog gyakorolni a publikumra. 791.

Emlékezés Ubryk Borbálára.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22.

Ma, július 22-én volt negyven esztendeje annak, hogy Ubryk Borbálát kiszabadították a karmelita-apácák krakói kolostorában levő rettenetes fogságából. A szerencsétlen apáca sorsa annak idején az egész világon a képzelhető legnagyobb feltűnést és szánalmat keltette. Egész irodalom keletkezett sorsáról és szenvedéseiről. A krakói karmelita apácák eljárását általában elítélték, különösen amikor nyilvánosságra jutott, hogy Galeczki püspök, amikor a nyomoruságos helyzetéből megmentett Ubryk Borbála szánalmas külsejét meglátta, fölháborodással így kiáltott az apácákra:

— Ti nem vagytok apácák, hanem furiák.

Ubryk Borbála bebörtönzésének előzményei máig sem ismeretesek. Azt beszélik, hogy 1848. áprilisában késő éjjel néhány egyetemi hallgató a karmelita kolostor előtt levő fasorban megállított egy kocsit, amelyben egy apáca és két férfi ült. A diákok megkérdezték a kocsist, hogy hová igyekeznek, mire az apáca rémült arccal kiugrott a kocsiból és a kolostor felé futott. A kolostor falai mögül állítólag néhány apáca izgatott beszédje, majd egy riadt kiáltás hallatszott:

— Elvesztem!

Ezzel a később már csaknem elfelejtett jelenettel magyarították később Ubryk Borbála martiriumát. Akkoriban körülbelül harminc, s a mikor megtalálták, mintegy ötven éves lehetett. Azt beszélik, hogy fiatal korában megismerkedett egy lengyel fiatalemberrel, akinek mint politikai menekülőnek hirtelen el kellett hagynia Varsót. Szerelmi bánatában kolostorba ment, de szerelmese visszatért és azon az éjszakán meg akarta szöktetni. A szökés meg hiúsult s a szerencsétlen apácát e verzió szerint szökése miatt részesítették az embertelen büntetésben. 1869. július 22-én névtelen följelentés alapján a rendőrség házkutatást tartott a karmelita-apácák kolostorában. A házkutatást egy bizottság végezte, amelynek egyik tagja a püspöki hivatal kiküldöttje volt. A bizottság Ubryk Borbála apácát kereste. Az apácák szemmel láthatóan meg voltak döbbenve, de ismételt energikus felszólításra ellenkezés nélkül vezették a bizottságot egy hosszú folyosón végig egy ketős ajtóig. A második ajtóban elrekeszhető ki nyílás volt a táplálék benyújtására. A mikor a teljesen berozsdásodott lakatu ajtót kinyitották, a bizottság egy majdnem teljesen sötét, befalazott ablaku, miazmákkal telt szűk helyiségbe jutott. A csatornaszerű üreg egyik sarkában elrothadt szénán feküdt csontvázzá lesóványodva, teljesen ruhátlanul Ubryk Borbála. Hosszu, rendezetlen haja össze volt csomózva a piszoktól, ujján a körme megnőtt. A rettenetes börtönben nem volt egyéb, csak egy kis tál burgonyalevesssel és egy edény vízzel. A szerencsétlen fogoly a belépőket érthetetlen zavaros kiáltással fogadta. Galeczki püspök, akit gyorsan a kolostorba hívtak, kérdőre vonta az apácákat, akik azzal védekeztek, hogy Ubryk Borbálát orvosi rendeletre zárták el, mert megőrült és kárt tett volna a többi apácában. Az orvos már husz évvel előbb meghalt. Ubryk Borbálát kiszabadították fogságából, de az örültek házába kellett zárni. Krakóban a kolostor előtt ismételt nagy tüntetéseket rendeztek, amelyek csak akkor szüntek meg, amikor nyilvánosságra jutott, hogy a kolostor főnöknőjét, egy másik apácát és a kolostor gyónatóját átadták a bíróságnak.

Fürdő-gyönyörök.

Miután beköszöntött, jobban mondva kijazzott a forró nyár, mint jóra való ujsághoz illik, van szerencsénk különböző humoros, esetleg kevésbé humoros fürdő-történetekkel szolgálni olvasóinknak. Bevezetésképen és védelmünkre csupán annyit mondunk el, hogy gondolataink jég-szekrényéből nem vesszük ki a tavalyról behűtött alakokat és a nyári tréfákat, hogy azokat újra fölmelegítve adjuk be. Mi tudjuk, hogy fényes katonai pompával régen eltemették az öreg tábornokot, aki napi két korona zsebpénzért és teljes ellátásért csörtette végig a strandokon papírmaszkardját. A fürdők külön erre célra szerződött „nagy író”-ja is kiveszett fajta már, bukott vállalkozás, mert ma már egyáltalán nincsenek nagy írók. Én nyugalomba vonult a „dicső-ember”, aki éveken át tengeri betegeskedett Fiume és Venecia között, megholt felesége egészségére esküdözvén, hogy Velencében a „Kanális”-szálloda az egyetlen, ahol a poloska nem virágzik. Hát ezek mind elkopott attrakciók. A modern technika fejlődésével átalakult a fürdő-humor is. Nyári alakjaink ujonnan berendezett raktárából mutatványképpen szabadon idomítva elővezetjük a következőket:

Undok dr. és családja.

A fürdő már zsufolva van, mikor Undok dr. és családja megérkezik a személyvonattal. A „telep” annyira megtelt, hogy a verandák is ki vannak adva éjszakai szállásnak és a nyaralók barátságosan áthorkolnak egymáshoz s az ideges asszonyok nem tudnak aludni s reggel sápadtan konstatálják:

— Rémes, a kutyák, hogy vonítottak . . .

Ebbe a hangulatba gurul bele Undok doktor. Aprószemű, gömbölyű emberke. A felesége viszont magas, sovány és hosszú karjaival vonzol maga után két hihetetlenül nyávogó, elbotló öt-hat éves gyermeket. Undokék megérkezvén, lakást keresnek. Befutják és benyávogják az egész fürdőt. A gömbölyű ember zihál, fulladozik, homlokáról önzivert hullat, a hihetetlenül hosszú asszony viszont időnkint elájul, a gyermekek pedig nyávogásból bögésbe csapnak át. A fürdő ebédutáni álma meg van zavarva. Undokék rohannak szállodáról-szállodára, villáról-villára, izzadnak, elájulnak, bögnek és mégsem találnak lakást. Már mindenki tud róluk és szidja őket. Sokan kijelentik, hogy nem jönnek többet nyaralni ilyen helyre, ahova a legutolsó nép jár.

A botrány aztán alkonyatkor tetőpontjára ér. Undok dr. és családja félholtan bevánszorog a legelőkelőbb kávéház terraszára. Egy asztal körül székeket tolnak össze. Undok ráfekteti két gyermekét, felesége az asztalra borul, maga pedig orvos után kiált. A sétálók összecsoportosulnak, undorodnak Undokéktól, de a doktor ezt nem veszi észre. Beszédet intéz a tömeghez:

— Hát ime! Gyermekeim tudógyulladásba estek (a két csemete itt fölül a fejét és éktelen sirásba kezd), hitvesem haldoklik és nincs lakás. Hát nem rettenetes ez?

Undok doktor kopasz fején hajszálak után kapkod, hogy tépkedhesse azokat. Irtózat, megbotránkozás. Némelyek orvosért, mások a fürdőigazgatóért rohannak. Az orvos aztán konstatálja, hogy semmi baj nincs, a fürdőigazgató pedig kocsihozat, elviszi az egész Undok-családot a saját lakására. Ott aztán Undokkal kiegyezik. Gyorsvonat első osztály a fővárosból és vissza. Fájdalomdíj a gyermekek és az asszony számára. Kárpótlás Undoknak. Végkielégítés az egész családnak.

Az esteli személyvonat harmadik osztályán Undok doktor és a családja már utaznak tovább

más fürdőre. A doktor, amint a vonatban elhelyezkedtek, megelégedetten tapogatja pénztárcáját és végigsimogatja fáradt családját:

— Meg vagyok elégedve . . . Jól dolgoztatok.

A tombola-ember.

Tombolát minden héten rendeznek jóra való fürdőn, a tüzoltóság özvegy- és árvaalapja javára. (Tüzoltóság persze egyáltalán nincsen.) De igenis, ilyenkor föllép a tombola-ember. A tombola-ember folytonosan azt ordítja, hogy olyan buta fráter nincs az egész naprendszerben, aki a főnyereményt (hatalmas csokor havasi papirgyopárból) megnyerhetné. Ekkor aztán következik a sorsolás. Mindenki feszült figyelemmel hallgatja a számokat.

— Tombola 23, 40, 76... — kiáltja a fősorolómester.

Láz, izgalom. Honnan ront előre a főnyerő, a naprendszeren túli bolygók legbutább halandója? Az egyik asztal mellől a papírszámolobogtatva fölugrik egy magas, keskenyfejű ember. A tombola-ember. Aki a butaságot emlegette. Természetes, hogy az ő számait húzták ki. De ahelyett, hogy fagyos nyugalommal lemondana a főnyereményről — jelentkezik. Tehát csakugyan ő a világegyetem legbutább embere.

Persze óriási nevetés közben veszi át a mügyopárt. Diadalmenetben, huj-huj! és zsvió! kiáltásokkal kísérik a szállására. Ha a strandra ki megy, utánafordulnak és ujjal mutogatnak rá. Éjszakánként pedig mulató-kompaniák fújják az ablaka alatt:

Isten szeme mindent lát,
Megnyerted a tombolát.

A szerelem tanárnője.

Akinek Haverda Mariska az ideálja.

A gyógyszerész vallomása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 21.

A szabadkai gyilkosság értelmi szerzője, a szép, de kegyetlen Haverda Mariska bus rabóságában nem is sejtí, hogy Jánossyn kívül még van valaki, aki őt most is kimondhatatlannul szereti. Ez: Jonescu Nikola volt gyógyszerész, akit tudvalevőleg a bünvizsgálat első stádiumában le is tartóztattak, de azután szabadon engedték, mert kiderült teljes ártatlansága. Jonescu nemrég föl hagyott a gyógyszerészi pályával és bűvész társulatot szervezett. Azzal most Kaposvárott időzik. Az ottani lapokban így mondja el Jonescu Haverda Mária iránt táplált nagy szerelmének történetét:

Sokat irtak a szabadkai gyilkosságról a lapok, sok ártatlanul meggyanusított ember került a gyilkosság vádjába, mert eleinte bizonytalan lépésben haladt a nyomozás és jaj volt annak, akinek a szép Mariskát ismernie volt szerencséje, mert az sok meghurcoltatáson ment keresztül. Pedig sokan ismerték a pesti szép asszonyt, ismerték, mert szép volt, ősmerték, mert szerelmét bőven osztogatta, ennek pedig Pesten igen nagy keletje van. És aki a szép Marcsát ismerte és hosszabb ideig volt vele ismeretségben, az mélyen szívébe zárva hordja azon élményeket, melyeket a szép Mariska nyújtott neki. Sokan, de igen sokan titkon imádkoznak és fohászkodnak az urhoz, hogy a mindenható mentse meg a törvény sujtó keze alól őt. Köteteket lehetne írni Mariska szerelmeiről, mert szeretni tudott tüzzel-hévvél és minden időben, órában, egyaránt. Talán még egy ehhez hasonló nő nem is élt a földön.

Perverz hajlamunak, hisztériának mondták, hej pedig ahogy is volt az. Csak sze-

retni tudott, szeretni oly szerelemmel, mely eddig megfejtve nincs még. Minden férfibaratját egyformán szerette és minden barátjéért úgy rajongott, úgy féltette mindet, mint egy normálisan szerető, az urába, végletekig szerelmes hitves.

Mi okozta Mariska asszonynál ezt a többes szerelmet — és hogy minden barátját egyformán szerette mélységes szerelemmel — ezt még ma megfejteni azt hiszem nem lehet. Mindenesetre nagyon érdekes asszony volt. És aki ismerte szorosabban, azon férfi előtt örök talány marad e nő és aki őt így ismerte, élete végeig vissza fog emlékezni rá.

Most pedig egy vád nehezedik a szerelem földi apostolnőjére, egy szörnyűséges vád. — Anyagyilkos! Avagy csak fölbujtó! Aki e nőt ismerte, az tisztában van a helyzettel, hogy gyilkos lehet-e avagy sem.

Haverda Mariska nem is nő, hanem egy földön élő lény, ki szerelemet jött tanítani a földre és hogy bizonyítsa, hogy ő mégis husból és vérből való, egy fiu-gyermeknek adott életet.

Hogy miért adott egy gyermeknek életet, erre csak az tudna megfelelni, aki a szép Mariskát ismerte — mert midőn ő szerelmét nyújtá és midőn már a férfi a mámortól bódultan keltelkedni, gyanakodni kezd, hogy nem is földi lény ejtette mámorba, hanem a mesék országából egy gyönyörűséges tündér — akkor áll elő a szép Mariska e szavakkal:

— Édes szerelmem, szeress bátran tovább, hisz láthatod, hogy husból és vérből való vagyok. Asszony vagyok, anyja vagyok a gyermeknek, aki a másik szobában alussza az ártatlanok álmát.

És midőn a boldog és reszkető ember látta, hogy egy gyermek alussza boldog álmát, látta az anyja képmását a gyermekben, akkor kezdett csak ijedt mámorából valamiképp magához térni és kezdte hinni, hogy mégsem egy a mesék országaiból való tündér babonás, mérgező szerelmét szivta, hanem egy nőét — egy anyáét, husból és vérből való földi lényét!

Egy, a regényírók fantáziáját fölfülmülő, emberek által még nem ismert érzést tudott okozni ez a gyönyörű asszony — és most egy borzasztó és szörnyűséges vád alatt áll s várja tört lélekkel, vajjon van-e földi igazság, vagy sem?

Aki e nőt ismerte, az tudja bizony, hogy e szörnyű tette nem képes, nem hogy nem képes elkövetni, de még meghallgatni sem és ime ő, aki idáig csak egy megfejthetetlen szerelemben részesítette szerelmét, ő áll egy vád előtt, hogy — gyilkos! Mariska csak a lelkével tudott gyilkolni s szerelmével csak új életet tudott varázsolni. Ez volt az ő egész élete, ez volt az ő működése itt a földön.

Olyan valaki áll most nemsokára az esküdtek komor színe előtt gyilkossággal vádolva, aki eddig egy a hétköznapiaságból kivetkőzött, a magas mesékbe illő szerelemnek élt csupán. Megjegyzem azonban, hogy a szép Mariska szemei szívet lelköt gyújtók. Beszédő hárfa-hang és lénye ésbontó. Nehéz lesz gyilkosnak kimondani.

Mindezt elmondhattam én Haverda Mariskáról, mert — mint annyi másnak — megadatott nekem is az a boldogság, hogy hosszú időn keresztül élhettem közvetlen közelében, mint szerelmes, igaz, jó barátja. Életem legboldogabb korszaka az, amelyet a szép Mariska oldalán élhettem át, varázslatos érzés remeg át rajtam, ha rá gondolok az időre, amikor otthon voltam az ő bűvös otthonában. Tőlem csak a börtön szakithatta el őt, mert a

barátságunk az utolsó percig a régi volt. Automobil-kirándulásokra csak velem jött és bizony a szabadkai gyilkosság kiderültekor magam is majdnem áldozatává lettem a ferde irányu nyomozásnak.

Hurkot vetettek a nyakamra a csendőrök, letartóztattak és néhány napig országvilág előtt úgy állottam, hogy én öltem meg a szabadkai uzsorásasszonyt. Pedig nekem egyetlen bűnöm az volt, hogy szerettem a szép Mariskát, szeretem most is és — én hiszem — fogok még vele találkozni . . .

HIREK.

A tábla döntése a Wohl-ügyben.

Nem hamis milliós végrendelet.

Távirati tudósítás.

Arad, július 22.

Budapesti tudósítónk jelenti: A budapesti királyi ítélőtábla ma hozta meg végzését a Wohl-féle losonci 10 milliós végrendelet hamisítási ügyben. A tábla döntése így szól:

A budapesti ítélőtábla az újrafelvételnek helyet nem ad és a már elrendelt biztosítási zárlatot feloldja. Elrendeli azonban a tábla, hogy a budapesti büntető törvényszék bírói kiküldött útján hallgassa ki még egyszer Hanzura Károly szakértőt, tartsa elibe Felletár Emil bírói szakértőnek azon véleményét, hogy a végrendelet valódi és hogy azon vizsgálat közben Felletár eszközölt lemosásokat és javításokat. A bíróság Hanzurán kívül hallgassa meg azokat a szakértőket is, akik azt állítják, hogy a végrendelet nem hamis. Ha Hanzura Károly a bírói idézésnek nem tenne eleget, úgy megkeresés útján hallgatandó ki.

Ez a királyi tábla végzése, amely természetesen a losonci végrendelet ügyének egész más fordulatot ad.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 23-án az időjárás: meleg, száraz.

— A törökországi magyar küldöttség. Budapesti tudósítónk jelenti: A „Politikai Ertesítő” című félhivatalos köznyomatos értesülése szerint, az a küldöttség, amelyet Barabás Béla fog vezetni V. Mohamed török szultán elé, hogy a szultánnak a török-magyar hatvanas bizottság üdvözlő feliratát átnyújtsa, — csak ősszel fog Konstantinápolyba utazni. A küldöttség ezt az alkalmat fel fogja használni arra, hogy az új alkotmányos Törökország tényezőivel érintkezésbe lépjen. A szultánhoz intézett felirat szövege — amelyet ma az Aradi Közlöny is egész terjedelmében közölt, — politikuskok körében nagy tetszést aratott.

— A király nyaralása. Ischlből táviratozzák: Ma itt udvari vadászatok voltak, amelyen azonban a király nem vett részt. A király reggel sétált. Azután államügyekkel foglalkozott.

— Jegyzők passzív rezisztenciája ellen. A győri és soproni jegyzőegyesületek után a nyitramegyei jegyzőegyesület a vármegye árvaszékeinek egy rendelete miatt kimondotta a passzív rezisztenciát. A közigazgatási bizottság most elrendelte a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot a jegyzőegyesület vezetősége s mindazon tagjai ellen, akik a határozathozatalához hozzájárultak.

— A francia kormányválság. Párisból táviratozzák: Fallières elnök elhatározta, hogy Bourgeoisra bizza az új kabinet megalakítását. Bourgeois holnap délelőtt fog az Elysée-palotában megjelenni. Arra az esetre, ha a megbízatást nem fogadná el, még mindig Briand áll előtérben azok közül, akikre Fallières elnök választása valószínűleg esni fog.

Éjjel jelenti tudósítónk: A francia kabinetválság még nincs elintézve. Bourgeois Leó ma táviratilag visszautasította a kabinetalakításra való meghívást. Ma Briandot hívatta magához Fallières elnök. Briand gondolkozási időt kért holnap délelőttig. Ő is csak bizonyos feltételek mellett volna hajlandó a kormányelnökséget vállalni.

— Komédia egy vidéki pénzügyintézetben. A szerbkereszturi takarékpénztár részvénytársaságban kitűzték a közgyűlést. Két párt állott egymással szemben, a melyik közül a kisebbik az intézet vezérigazgatóját, Setyerov Jakabot akarta elmozdítani állásától. A közgyűlés rendkívül izgatott hangulatban kezdődött. A kisebbségben levő pártnak egyik embere szétszakította a másik párt érdekében adott meghatalmazást, a mire valóságos vihar tört ki a közgyűlésen. Ezt látva az elnök, felfüggesztette a közgyűlést. Az ellenpárt azonban továbbra is folytatta a közgyűlést, elmozdította az igazgatóság elnökét és öt új igazgatósági tagot választott meg a saját pártjabeli tagokból. Minthogy a közgyűlés szabálytalan volt, a nagyikindai törvényszék a közgyűlésen hozott határozatokat megsemmisítette s utasította a régi igazgatóságot, hogy harminc nap alatt tartson újabb közgyűlést. Hogy milyen ekkeseredett harc folyik itt, annak a részvények árfolyama a bizonyossága. Oly nagy ugyanis a részvények kereslete, hogy az intézetet ért veszteségek dacára is 70 koronáért veszik a 60 korona névértékű részvényeket. Az új közgyűlésen nagy skandalumokat várnak.

— Egy híres német költő halála. Berlinből táviratozzák: Hamburgból ma délután távirat érkezett ide, hogy Detlew v. Liliencron, a nagy német költő Hamburg közelében levő nyaralójában ma meghalt.

— Őskori pálmák Ruszkabányán. Ruszkabánya közvetlen szomszédságában, egy völgyszakadék sziklafalában, mint onnét írják, Schafarik Ferenc dr. és Tuzson János dr. egyetemi tanárok Magyarország őskori flórájának érdekes részletét találták meg. A vulkáni hamu-üledékből álló kősziklák egész pálmaliget törzseit, leveleit és terméseit zárják magukba s a tanároknak sikerült a minap a kőzetből az őskori növények számos megkövesedett részletét kifejteni. Legértékesebb példány ezek között egy másfél méter hosszú, legyező alakú levél, amely teljes egészében mutatja be a kihalt pálmák hatalmas levelét. A legyezősugarakat 40—45 levélszelet alkotja, melyek a levél felső szélén sallangokra válnak szét. A törzsek nagyrészt összetöredezve ágyazódtak be a sziklába. Gyümölcsük szőlőbogyó nagyságú és szétágazó fürtökben vannak elhelyezve. A lelet, a mely a m. kir. földtani intézet muzeumába kerül, nemcsak Magyarország őskori flórájának legszebb maradványa, hanem általában a föld őskori növényzetének történetére nézve egyike a legszebb és legfontosabb leleteknek. A pálma Tuzson dr. meghatározása szerint a Sabal-féle pálmákkal rokon; faja ma már nem él, csakis távolabbi rokenai vannak meg az óvilág forró földövének északi részein.

— Vizbeesett primadonna. Kellemetlen kalandon esett át a napokban az érsekújvári társulat primadonnája, Paxy Margit. A kisasszony csónakázni járt a Nyitrára és nagy passzióval üzte a kellemetlen sportot. A társulat tagjai, akik a napokban vonulnak Pöstyénbe, hogy ott folytassák előadásukat, figyelmeztették a hátor primadonnát, hogy ne járjon annyit csónakázni, mert még baj érheti. Paxy Margit azonban rá sem hederített az intelomre és így, mielőtt végleg elbucszott volna Érsekújvártól és kedvtelése színhelyétől a Nyitrától, még egyszer elment csónakázni, még pedig ezuttal egyedül. Könnyedén ugrott bele a parton álló csónakba, ámde a következő pillanatban elvesztette az egyensúlyt és hirtelen a három öles mély vízbe zuhant. Szerencséjére a közelben uszoda van, ahol figyelmessé lettek a a fürdőzők a vizbeesett primadonna sikoltozására, mire Tanczer doktor utánauszott a már már fuldokló énekesnőnek, megragadta őt a hajánál fogva és szerencsésen partot ért vele. Itt azután hamarosan élesztgetni kezdték a megmentett énekesnőt, majd kocsióra ültették és a lakására szállították. A váratlan ingyenes fürdőtől alaposan meghűlt primadonna most betegen fekszik s így Pöstyénben néhány nappal később kezdi meg működését, mint a társulat.

— Forradalom készül. Ez a század rosszul indul; alig baktatunk az elején és már is egymást érik a forradalmak. Kettőn már szerencsésen átessett a világ: a török és a perzsa forradalom lezajlott. Minket nem igen érintett, mert a két reccogó-ropogó birodalom távol esik tőlünk. De most készül egy forradalom, amelyből már nem fogunk oly könnyen szabadulni. A forradalom a női divat terén lesz. Óriási, korszakalkotó válság készül, a melyet semmiféle formulával nem lehet eligazítani, ha kitör. Még csak elhalasztani sem lehet. A női forradalmak, a divat forradalmak azok ellenállhatatlanok és rombolnak, zuznak. El lehetünk reá készülve, hogy ha a párisi női szabók kiadják a jelszót, hogy: le a hosszú szoknyával! — hát akkor le fog hullani a hosszú szoknya. És a jelszót nemsokára kiadják. A hosszú szoknya uralmának vége, — jön helyébe a rövid szoknya, a mely bokán felül ér csak. És ez a divat szerencséseje. Mert, ha p. o. az orvosok követelnék a divat e változását, hogy a nők hosszú ruháikkal ne verjenek fel port, ne vigyék haza lakásukba a sok bacillust, piszkot, szemetet: akkor nem lenne belőle semmi. De az új divat azt hangoztatja, hogy rövid szoknya kell, mert eddig a cipők (a lábak) nem érvényesültek eléggé; — tehát biztos, hogy hódítani fog. És lesz módunkban látni mesés formájú cipőket (lábakat) és a mit a nők megtakarítanak a ruha szövetén, majd ráköltik a harisnyára. Mert az csak természetes, hogy a ki a lábát megmutatja, az már a harisnyából is enged láttatni egy kicsit, valamit, de épen eleget arra, hogy ok legyen finom harisnya-költevényeket viselni, amelyek pedig drágábbak, mint akármelyik koszos költőnk ódája. Oh mily boldogok most a suszterek! Övék a jövő! Mily öröm, büszkeség tölti el a szép lábak tulajdonosait! Mily gyönyörűség vár a nemes fermák barátaira! Nem kell esős időt lesniök, hogy elleshessenek valamit az irigyen rejtegetett bájukból. Nem! Lesz mit látniok, míg az ellenforradalom ki nem tör, az ellenforradalom, a melyet a se nem szép, sem nem kis, se nem formás lábuak indítanak.

— Meglopták a kórházat. Mikuhica Szida, Farkas Mária és Balázs Erzsébet cselédek betegek valának, azért beszállították őket az aradmegyei közokórházba. A három leány azzal hálalta meg az ápolást, hogy mikor kijöttek a kórházból, összeszedték a betegek ruháit és ellopták.

— Egy volt képviselő öngyilkossága. Balassagyarmatról táviratozzák: Vágó Lajos volt országos képviselő, földbirtokos, kinek utóbbi időben nagy tőzsdeveszteségei voltak, ma délelőtt családjá szeme láttára agyonlőtte magát. Neje a tragédia láttára eszméletlenül összeesett és csak órák múlva tért magához. Vágó birtokára holnapra tüzték ki az árverést.

— Pang a szerelem. A hirtelen beköszöntött nyárnak vagy valami másnak tulajdonítható-e, — ki tudná biztosan megmondani? — de annyi bizonyos, hogy az emberek nem szívesen házasodnak.

A hivatalos lap mai számában például ez a hirdetés jelent meg: Csöd. A szabadkai kir. törvényszék, mint csödbíróság közhírré teszi, hogy vb. Bajmoki kiházasító társaság csödügyében a pótfelszámolásra Kindris Gábor dr. csödbiztos elé (I. em., 64. ajtó) határnapul 1909. évi szeptember hó 17-én d. e. 9 óráját tüzte ki. Szabadka, 1909. évi július hó 15. napján.

Tehát Bajmokon volt egy társaság, amely a házasság föllendítésével foglalkozott és ez a társaság csödbe jutott. Nyár van — mondják a cinikusok. De az is lehetséges, hogy a szerelem ma már nem csak a házasságban lelhető fel.

— Elfogott rablógyilkosok. Temesvárról táviratozzák: A szatmári és temesvári rendőrség együttesen egy hirhadt betörő bandát fogott el. A banda tagjai három rablógyilkosságot, egy gyilkosságot és négy betörést követtek el. A szövetséges tagjai: Kunzler András, Ember Mihály, Simon Lajos és Bodrics József. A bünszövetkezet 1907 ben Temesváron meggyilkolta és kirabolta Müller Jánosné. Turtebesen kifosztott egy gazdag asszonyt. Egy nagyobb betörésből folyólag Szegeden rejtett el a banda nagymennyiségű ékszereket. Tapolezy Gyula csendőrőrmester most eziránt házkutatásokat tart több szegedi gyanúsítottnál.

— Amerikába ment házasságot kötni. Pécsről írják: Érdekes házasságkötési kivándorlásról számol be egy pécsi ember rokonaihoz küldött levele. Jovi József pécsi születésű és illetőségű harminékét éves bányász, már régebben Németországba költözött, ahol nagyobb szénbányában kapott munkát. Német földön megismerkedett egy fiatal porosz munkáslánnyal, Hitter Rozáliával. A fiatalok megkedvelték, megszerették egymást és rövid ismeretség után elhatározták, hogy egybekelnek. Jovi azonnal irt Pécsre, hogy megszerezze a házasságkötéshez szükséges okmányokat, de ez csak hosszas huzavona után sikerült neki valahogy. Különböző okokból hónapokig eltartott, amíg folytonos sürgetés és levelezés után mindent kézhez kapott. Ezalatt pedig sokat beszélgetett menyasszonyával arról, hogy a házasságkötéssel mennyi baj és a német törvények szerint még mennyi költség is jár. Megállapodtak tehát abban, hogy kivándorolnak Amerikába, ahol Jowa állam Buxton nevű városkájában, már évek óta él Jovi József sógora, Asslinger János. Hamburgból indultak el a Vaterland hajóval és a múlt hó végén érkeztek Newyorkba, ahol a bevándorlási bizottság elé kerültek. Nem törvényes házastársakat az új bevándorlási törvény értelmében nem engednek Ellis Islandról Amerika belsejébe, de Jovi Józsefnél figyelembe vették, hogy egyenesen házasságot kötni jött Amerikába és így föltartóztatás nélkül kelt utra menyasszonyával Buxtonba, ahol mihamar egybekelnek. Így mondja ezt legalább is a kivándorolt vőlegény levele.

— Botrány egy kávéházban. Nagyváradról írják: Kinos botrány játszódott le tegnap délelőtt a Fekete Sas kávéház terraszán. Egy reggeliző vendég, (aki egyébként fővárosi hírlapíró) és a kávéház egyik pincére voltak az incidens szereplői. Az incidens során a nyílt terrazon tetteges inzultussá fajult el a differencia, ami a vendég és a pincér között fölmerült. Délelőtt 11 óra után történt a botrány. Palócz Sándor budapesti hírlapíró, a „Pester Lloyd“ munkatársa feleségével együtt pár nap óta Nagyváradon időzött. Tegnap a Fekete Sas kávéház terraszán ültek le reggelizni. Mindjárt a bejáratnál, az első ernyő alatt ültek le s a pincértől teát és tejet rendeltek. Grün József, a kiszolgáló pincér vastag habbal hozta a tejet, amire a hírlapíró figyelmeztette, hogy ő hab nélkül kérte a pohár tejet. A fővárosi vendég, aki idősebb uri ember — erélyesen szólott a fiatal pincérnek figyelmetlenségéért. Grün József pedig meglehetősen idegességgel felelt vissza. A pincér viselkedése kihozta sodrából a nejevel ülő idegen urat. Felugrott dühösen az asztalától és a feleselő pincért izgatottságában arcul ütötte. A pincér viszonzta a sértést. A lábával gyomron rugta a vendéget. A kinos jelenetnek nagy nézőközönsége akadt. Palócz hírlapíró nyomban kocsit hozatott és a feleségével együtt a rendőrségre hajtatott, ahol jelentést tett a botrányról. Az esetről nem volt jelen Haraszi Károly kávé és amikor értesült az inzultusról, fölkereste az idegen urat és bocsánatot kért tőle a történetek miatt. A kávé s a pincért elbocsátotta alkalmazásából.

— Nagy tűz Debrecenben. Debrecenből jelentik: Debrecen Varga-kertéség nevű külvárosában az éjjel 1 órakor Balog Dávid fűrész és seprűgyára kigyuladt. Csakhamar az egész telep, a cirokraktár és asztalosműhely lángokban állt, mely a hajnali órákban egész Debrecen tüzfénybe árasztotta. A telep mellett lévő Lada István háza is teljesen elpusztult. Szabó István háza is félig leégett, de a tüzet ekkor már sikerült lokalizálni. A tüztől a bőszőrmény-nánási táviróvonal drótjai is megrongálódtak.

— Agyonlőtte az anyját. Abaujszántóról jelentik: Somossy János góncruskai erdőkerülő betért Fehér Jánosnéhoz s a küszöbön ülő 4 éves fiának átadta fegyverét azzal a tréfás felszólítással, hogy löjje le az anyját. A fiu kezében a fegyvert anyjára irányította és magyarázta neki, hogy hogyan löjjön. A fegyver elsült és az asszony felkiáltás nélkül, holtan esett össze. A golyó szívet furta át s nyomban meghalt. A csendőrök az erdőkerülőt elfogták, ki azzal védekezik, hogy részeg volt, nem tudta mit csinál, nem is tudta, hogy meg van töltve a fegyver. A vizsgálatot megindították.

— Talajmivelő gépverseney Mezőhegyesen. Mezőhegyesen augusztus hó 9-től 21-ig nemzetközi talajmivelő gépverseneyt tartanak. A verseney színhelye a ménésbirtok gazdasága lesz. Augusztus 9-én kezdődik a gőzgépes szántógépek bemutatása, 16 án pedig a robbanó motoros szántógépeké. Augusztus 20-ig csak a zsűri előtt működnek a gépek, augusztus 20. és 22-én lesz a gépeknek nyilvános bemutatása s egyuttal díjazása. Erre, a gazdákra nézve felette érdekes bemutatóra a környékbeli gazdasági egyesületek tagjai közül sokan fognak átrándulni, még pedig augusztus 22-én. A távolabbról érkező vendégek elszállásolásáról a rendező bizottság gondoskodik. Miután előreláthatólag igen nagyszámu érdeklődő fog résztvenni a verseneyen s Mezőhegyesen legfeljebb 50-60 vendég elszállásolása lehetséges, a verseneyen megjelenők túlnyomó része Aradon, Makón és Szegeden fog elszállásoltatni. Ugy az aradi, mint a szegedi irányban naponta több gyorsmotor fog közlekedni, úgy, hogy az érdeklődők nehézség nélkül jöhetnek, mehetnek aradi, szegedi, vagy makói szállásaikra.

— Öngyilkosság a szegény miatt. Bakos Lajos 15 éves lakatos tanonc bátyjának József főherceg-ut 20. szám alóli lakásáról megszökött ma reggel. Hátrahagyott levelében azt írja, hogy öngyilkosságot követ el, mert bátyja őt az egész város előtt megszégyenítette és gazdájához rendőrökkel vezettette vissza. A rendőrség nyomozza az elkeseredett fiut.

— Az ékszer. Vajda Benő aradi lakostól ismeretlen tettes egy 240 korona értékű, gyémánttal kirakott csillagalaku nyakéket lopott el.

— Agyonszurt tolvaj. Fiuméből jelentik: A Veglia-szigeti Santa Tosca községben vasárnap reggel két tolvaj egy teljesen felszerelt csónakot lopott, amelyet megvételere kínáltak. Brogotics Péter ráismert a csónakra és esendőrököt hivatott. Az egyik tolvaj széket ragadott és a közelében álló esendőrt le akarta ütni, mire a esendőr bajonettjével támadója mellébe szurt. A tolvaj, ki Osztrogovics nevű többszörösen büntetett resicai illetőségű napszámos, kapott sérüléseibe belehalt.

— Francia-likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál.

17

TARKASÁGOK.

*

(A fénykép.) Egy diák, mint a vakációkban szokás, biciklire ült a minap és átrándult Világosra. Magával vitte a fényképező gépét is. Utközben találkozott egy öreg magyarral, akinek az arca nagyon megtetszett neki. Le is szállott tehát a bicikliről és megkérte az öreget, engedje meg, hogy megörökítse az utókor számára. Az öreg nem látott még olyasmit és szívesen állott kötélnek. Megtörtént a felvétel, de az öreg csak állott tovább mozdulatlanul.

— Készen van már, bátyám! — szólt oda a diák.

— Igazán? — kérdezte az öreg csodálkozva — hiszen én semmit sem éreztem! . . .

*

(Miért fizet a paraszt?) Valami ügyes-bajos dolga volt egy kisjendi embernek s az egyik aradi ügyvédet bizta meg képviselével. Mivel azonban a dolog nem úgy ütött ki, ahogyan ő szerette volna, hát egyszerűen nem fizette az ügyvéd költségeit, sőt a felszólító levelekre sem válaszolt. Végre az ügyvéd is megunt a dolgot s egy goromba levélben kereken kijelentette az ügyfélnek, hogy ha nyolc nap alatt meg nem kapja a pénzét, hát mindenét elárvereztetni. Erre mégis bejött a magyar Aradra s husz koronát letett az ügyvéd asztalára.

— Nem érdemli a tejsur, — mondta, — de hát hogy ne tátogjon annyit, még eztet rászánom, hanem oszt csendesség legyenek.

Persze az ügyvédet nem hatotta meg ez az önzetlenség, hanem beperelte ügyfelét. A tárgyaláson megkérde tőle a járásbíró:

— Elismeri-e, hogy tartozik az ügyvéd urnak?

— Nem tartozok egy garassal se! Nem is tartoztam soha se, — válaszolt a paraszt büszkén.

— Hogy lehet az, amikor már husz koronát fizetett is a tartozásba!

— B! úgy igaz a! Mikor a világosi hegyen elibed áll a zsvány, oszt a pénzedet követelyi, hát oda adod neki, pedig nem tartozol vele. Hát ez is arra megy ki!

(Versekert koporsót.) A „Határszéll-Ujság“ közli e verset:

Nyugalmat sejtök tán a sirban,
Halálotat látom gondolatban,
Egy tó partján, — csendes halálotat
Zugó hullámok nyaldossák arcomat.

Még egyet szólok, egyet s utolsót,
Verseimért számomra vegyetek koporsót
Adjátok olcsón: fillérenként egyet,
Sirhalmomra vegyetek keresztet.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Freystädtler Flóra panasza.

Az ellopott betétkönyv.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 22.

Freystädtler Flórát, aki millióit eltékozolta, most szegénységében nemrég súlyos kellemetlenség érte. A valamikor szép asszony, akinek kalandjairól az egész világ beszélt, most Budapesten egy kis ó-utcai zugszállodában lakik. Egyetlen mulatsága és öröme az, ha a szeretett cigányprimása elhagyja a nótáját.

Nemrégiben Freystädtler Flóra arra a kellemetlen tapasztalatra jutott, hogy bezárt szekrényéből eltűnt a Valutabank által kiállított ezerkétszáz koronás betétkönyve. Panasza folytán a rendőrség kinyomozta, hogy a tolvaj Ceilinger Gusztávné, a hotel egy elbojasított szobaasszonya. Ez egy látogatás alkalmával kilopta a betétkönyvét a szekrényből s 20 korona kivételével felvette a bankban a pénzt. A 20 koronás betéti könyvet azután eldobta az utcán. Ceilingerné később megtérítette a kárt. Azzal védekezett, hogy ő a könyvet nem a bezárt szekrényből vette ki, hanem a hotel folyosóján találta meg.

— Már pedig én — mondta — úgy tanultam az iskolában, hogy aki mit talál az az övé.

A budapesti ügyészség ezt a furcsa tantétele nem akceptálta, hanem vádiratot adott be a nő ellen lopás büntetése címén. A vádtanács ma foglalkozott az esettel s úgy döntött, hogy Ceilingerné rossz tanuló lehetett az iskolában. Mert ha valaki talál valamit, pláne egy bezárt szekrényben és azt elviszi, büncselekményt követ el. Ennek alapján a nőt vád alá is helyezte.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, július 22.

Készáru: Kínálat, vételkédv kielégítő, 20 ezer mm. változatlan. Amerika 1/2-el olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	9 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	6.94—6.95	6.94—6.95
Buza 1910. ápr. isra	13.99—13.99	13.99—14
Buza 1909. okt. verre	13.74—13.75	13.77—13.78
Rozs 1909. októberre	9.98—9.99	10.00—10.01
Zab 1909. októberre	7.64—7.65	7.65—7.67

Zárul 5 órakor

Utőtőzsde üzletelen.

IDEGENEK ARADON.

— Július 22. —

Fehérkereszt szálloda. Toluay Kornél igazgató Budapest. — Dukasz Samu utazó Bécs. — Engelman Andor utazó Budapest. — Oesterreicher Gyula utazó Budapest. — Vészi Jenő utazó Budapest. — Hoffman Oszkár kárpitos Szabadka. — Forgács Ignácz utazó Budapest. — Könitzeg Henrik árvaszéki ülnök Sepsiszentgyörgy. — Lunzer Pál hivatalnok Pozsony. — Drotlof Ferenc utazó Budapest. — Dobrovi Adolf körjegyző Kurtejtő. —

Glauz Izidor kereskedő Szolnok. — Halmos Mór cégvezető Budapest. — Fellner Lipót utazó Budapest. — Valdmanrov Lajovki főhadnagy Bécs. — Halicski Árpád jószágigazgató Fesetric. — Baranski Gyula ügyvéd Budapest. — Villányi Nándor utazó Budapest. — Rónai Bernát utazó Budapest. — Vajda G. József utazó Bécs. — Adler József utazó Budapest. — Schmulovits Antal utazó Bécs. — Guttman Dezső utazó Bécs. — Felsenburg Arthur utazó Tapolcsány. — Sebők Miksa utazó Temesvár. — Kelle Jenő utazó Budapest.

Központi szálloda. Nahlber Miksa utazó Bécs. — Frenzl Ede utazó Bécs. — Semlitsch Lajos igazgató és neje Kalán. — Ratkár József utazó Budapest. — Glück Ödön utazó Budapest. — Szigeti József gazdálkodó Talpas. — Reicz Ede városi főmérnök Hódmezővásárhely. — Szathmáry Tihamér rendőrfőkapitány Hódmezővásárhely. — Barkas Gézáne földbirtokosnő Algyest. — Feltsel Adolf utazó Makó. — Schvarcz Samu utazó Makó. — Bónák Richárd tanár Csáktornya. — Katrovits Antal kereskedő Budapest. — Kram Arnold kereskedő Budapest. — Gotlieb József utazó Szeged. — Wollner Simon utazó Budapest. — Löwi Ignácz utazó Budapest.

Vass szálloda. Grosz Ignácz kereskedő Szalonta. — Blás Miklós tanító Kálnia. — Sámuel Márton kereskedő Tauc. — Tarczelán Lipót ügynök Budapest. — Danos Szilárd dr. ügyvéd Szarvas. — Temmer Hermin hivatalnoknő Pancsova. — Biró Sivirus lelkész Grum. — Kreffly Mátyásné tanító Déva.

Pannónia szálloda. Grosz Ágost utazó Temesvár. — Zaller István kőműves tanonc Nagymaros. — Rixer Ferenc építési vezető Nagymaros. — Schmuki Gyula utazó Budapest. — Marschal Hugó tanár Győr. — Markovits Emil ügyvéd. — Stefánitz Péter községi bíró Mondorlak. — Hiemen Albert gazdálkodó Temesvár. — Frakl János kereskedő Versec.

Augusztus 1-én,

vasárnap lesz az aradi nyomtatók által rendezendő nagy népneműpélye, ahol versenyek, kabaret, tűzjáték stb. és este táncvigalom lesz. A népneműpélye a városliget őrzés helyiségeiben lesz megtartva.

NYÁRI SZINHÁZ.

Péntek, 1909. július hó 23-án:

Főnyes kiállítással

Az ember tragédiája.

D. Amal költemény. Irta: Madách Imre. Színpad alkalmazta: Paulay Ede. Zenéjét szerette Ekel Gyula.

SZEMELYEK:

Rafael	Kun Irén	2-ik demagog Polgár S.
Gábor	Kőrössi Juci	1-ső a népből Kulcsár L.
Mihály	Zalay Margit.	2-ik a népből Várnai Jenő.
Lucifer	Delly Lajos.	Atnéni polgár Faludy K.
Ádám	Keszler Ede.	Catulus Marionfi R.
Eva	Kápolnay J.	Pét r apostol Hunyady J.
A földszellem	L. diszlaj J.	Helene Novák Irén.
Rabszoga	Ditrői Mór.	Boszorkány Benkóné.
1-ső demagog	Leövey Leo.	Tanítvány K. rtész D.

Kezdeté 8 órakor

URÁNIA SZINHÁZ.

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. július 23-án, péntek:

1. Hajókeresztelés. Természet után. — 2. Hamis asszony. Bohózat. — 3. A vörös kisérlet. Dráma. — 4. Ceylon. Természet után. — 5. A k s hajóinas. Életkép. — 6. A megboldogul feleség. Bohózat. — 7. A vadászjegy. Bohózat. — 8. Velencei dráma. Dráma. — 9. Egy a többiért. Humoros.

Előadások este fél 7 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred senekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.*

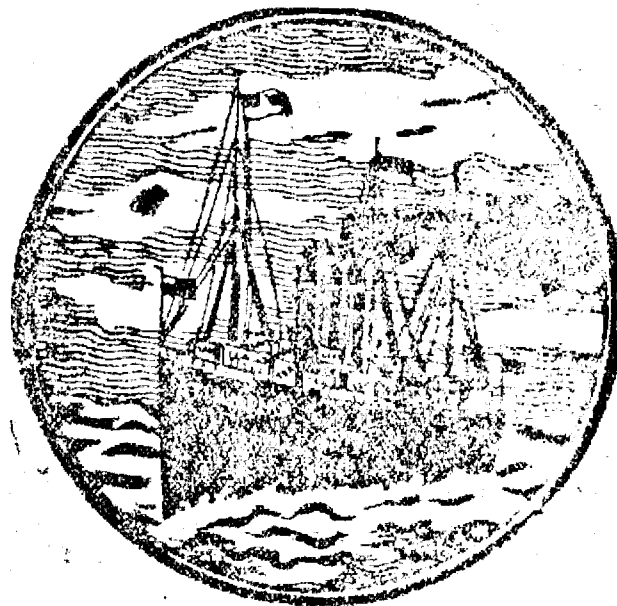
Naponta többször
frissen pörkölt kávéfűszer és illatszer KÁROS
SZAGÁTÓL mentesen

Csakis az

Atlantika

kávé és tea behozatalnál
kapható.

Villanyüzemű kávépörkölőnk működésben látható a kirakatban.

Arad, Andrassy-tér 20 Fischer Eliz-palota.
Városi és megyei telefon 609.

zél gyomor, vesese, hólyag és
bélbántalmaknál vala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.

KAPHATÓ: Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknél
5841 Aradon.

Arad város belterületén házhoz szállítunk: 100 kgr. kőmentes,
darabos meszet ... K. 3:20 árban. Teljes kocsirakomány
megrendelésénél fenti árból 10 százalék engedményt nyújt-
hatunk, miután kartellen kívül állunk.

Teljes tisztelettel:

Szilágyi és Társa

ARAD, Boros Béni-tér 22. sz. (Goldschmidt-ház.)

556. TELEFON 556.

Uj. Uj! Uj.

Ujítás.

Van szerencsém a m. t. közönség szives tudomására adni, hogy

80.000 kötetes kölcsönkönyvtáram
kiegészítéséül

ujdonsági osztályt

létesítettem. Ez új osztályt olyképen fogom vezetni, hogy az eddigi szokástól eltérően, mely szerint kölcsönkönyvtáramba ujdonságokat csak 5—10 példányban soroztam be, ez újítás létesítésével **ezentul minden ujdonságot 15—20 példányban** fogom ez új osztály révén az olvasó közönség rendelkezésére bocsátani. **Céлом, hogy ezáltal a legmesszebb menő igényeknek is eleget tehessek és megszüntessem azt a panaszt, mely szerint egyes ujdonságokra az olvasó közönségnek néha túl sokáig kellett várakoznia.**

Ez új osztály létesítésével lehetővé tettem azt, hogy azok olvasási igényei is teljes mértékben fognak kielégítést nyerni, kik — saját könyvtáruk lévén — csupán ujdonságok olvasására szorítkoznak.

Egy további lényeges kedvezményes eljárást pedig ezzel kapcsolatban egyidejűleg azzal honosítottam meg, hogy az egy-két hónap mulva forgalomból kikerülő ujdonságokat, amelyeket ugyanis bekötetlen állapotban adok olvasásra, megvételre mélyen leszállított árban bocsátom a m. t. közönség rendelkezésére. Így bárkinek módjában álland, könyvtárát a legújabb és legjelesebb, jó állapotú művekkel olcsón szaporítani.

Ugyanezen újítást 2544

zenemű-kölcsönző intézetemre is kiterjesztettem.

Ez új vállalatához a m. t. közönség szives pártfogását kéri, — kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyvkereskedő

ARADON, Andrassy-tér 20. sz.
(Fischer Eliz-palota.)

— Telefon szám 885. —

Parket viasz és pasta
tükörfényes parket nyéréséhez.

MOLYOK ELLEN

LEGBIZTOSABB SZER A
VOJTEK ÉS WEISZ-FÉLE

ÉVEK ÓTA KIPRÓBÁLT

MOLYPUSZTÍTÓ

— .50, 1.—, 2.— KORONÁS
EREDETI DOBOZOKBAN.

LEGUJABB FRANCIA ILLATSZER UJDONSÁGOK, HÖLGYPOROK, SZAPPANOK, FOGPOROK, FOGCREMEK, FOGVIZEK, FOGKEFÉK, !!! SZIVACSONK, stb. NAGY RAKTÁRA. !!!

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ara egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér.

Láb és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik, ha az izzadó részeket „Peppo“-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskáknak még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. — Egy üveg ára 70 fillér.

Hajvesztő

„Depilator“. E csodahatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnöves alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ara utasítással együtt 1 korona. 191

Ideális

legjobb, legtartósabb gummi ovszer a „NITER“, a világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél: gyógyszerárúháznál ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Hajós Árpád

Kramarovics József

börönd- és bördisműáru üzlet
ARAD, SZABADSÁG-TÉR 3. SZ.
Saját készítményű bördök mindenféle kivitelben, úgy kicsinyben és nagyban eladás. Női kiegészítők a legfinomabbtól a legolcsóbbig, továbbá pénz, dohány, beisótárcák, iskolatáskák dus választékban. Javításokat jutányos áron eszközölöm. 1814

APRO HIRDETÉSEK.

Akinek

ismeretség híján

házasra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdaságra, kulcsárra, vinczellőre, kertészre,	kulcsárra, gazdaságra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgárra, pénzeszterre, házmesterre, stb.-re van szüksége,
--	---

Aki

bérbeadni kíván

birtokeket, házat, vadászterületet,	kocsit, lovat, halászatot, telket,
-------------------------------------	------------------------------------

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,	üzletet, műhelyt, lakást, stb. vagy
--	-------------------------------------

Aki

mind Ezeket vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetési

rovatát használja.

Jj. Gyürky Sándor

papirnagykereskedésében Debrecenben felvétetik egy ügyes, szolid keresztény segéd. 2728

Kiadó

egy öt szobás és alkofos uri lakás fürdőszobával és mellékhelyiségekkel augusztus hó 1-től, esetleg november hó 1-től. Bővebbet a színházi versenybazárban. 2722

Modern kölcsöntárunkba

érkezett újdonságok: Felicitas Rose: Heideschulmeister, Zobeltitz: Die körbe des Herrn von Wildenberg, Ewers: Mit meinen Augen. Ingusz I. Fia Arad, Andrassy-tér 16. 178

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányú fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellékek és újdonságok rendkívül előnyárban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezési cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Járul keresek

egy bányatepői községben 40.000 korona forgalmu vegyes üzlethez, egy rőfösben teljesen jártas keresztény kereskedőt, kb. 25-30 évesig, ki a magyar, német és román nyelvet teljesen bírja és legalább 10.000 korona tőkével rendelkezik. Vevőkörrel biztosítva. Komoly leveleket a kiadóhivatal továbbít. 2589

Sürgősen eladó magánlak.

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 2679

Fiatalkereskedőség

parasztrőfös és rövidáru szakmából, ki románul is beszél, 30 kor. kezdőfizetése és teljes ellátás mellett azonnal felvétetik Krausz Ignácnál, Tenke. 2708

Papirkereskedések

való krepp- és selyempapírok nagy választékban. Aradi felvételi és egyéb képes levelező-lapok nagyban és kicsinyben. Irodai cikkek, valamint üzleti könyvek kitűnő minőségben. Névjegyek és nyomtatványok. Egész könyvtárak vétele. Kerpel Izso könyv- és papirkereskedése Aradon. Telefon 385. 262

Engelhardt-féle

Chassalla Sandalok

hölgyek, urak és gyermekek részére 2095

tennis cipők

kizárólagosan

Weinberger János cipő áruházában kaphatók.

Uj vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a Fejsze-utca I. szám alatti

vendéglőmet

megnyitottam,

ahol is naponta friss sör és jó borok, u. m.: rizlingi, bakator, vörös és jó asztali borok a legolcsóbb árak mellett lesznek kiszolgálva.

Jókarban tartott kuglizó-pálya. Társas összejövetelekre alkalmas helyiségek. Pontos, szolid kiszolgálás! 2619

Szíves pártfogásért esd, tisztelettel

Ungureán Viktor I.

vendéglős.

Julius Lén

életbe lép az új bortörvény!

Bornyilvántartási

könyvek

üzletek és nyomtatványok jutányos árban kaphatók

Pichler Sándor

papíros, írószert és üzleti könyv raktárában

Arad, Szabadság-tér 1.

Telefon 308. sz. 317

Permetező javítások előmozdítása

M. kir. szabadalmazott

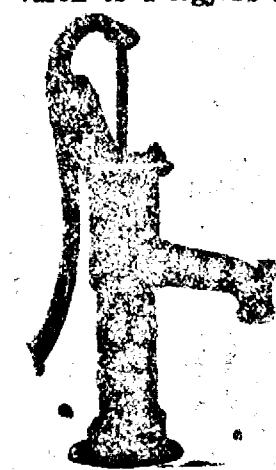
Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári árakon.

A szivattyú hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbíttatnak, ezáltal a szivattyú nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Súlyos szelepekkel. Közönségeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységcsavarok és a legjobb minőségű belül gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely más vagy külföldi gyárban.

nig. Otio

szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyú készítő.

Rákóczi-utca 27.

Papirkereskedések

minden színben

kaphatók

Pichler Sándor

papirkereskedésében

Arad, Szabadság-tér 1.

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. 951

Pénzkölcsönök

jelzálogra, váltóra és tisztviselők részére

legelőnyösebb feltételek mellett rövid idő alatt 2049

kieszközöl

Rónai Ödön

bankbizományi irodája

Arad, Kölcsey-utca 3. sz.

Arad, szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalától.

11511-1909. kh.

Hirdetmény.

Közhírré tételik, hogy Aradon 1909. évi július hó 2. napján fel fogott egy drb. tehén és egy drb. borjú mint gazdátlan jószág folyó évi július hó 30-án d. e. 8 órakor az óvártéri átalvástér bejáratánál tartandó nyilvános árverésen a legelőbbet ígérőnek készpénzért eladatni fog.

Arad, 1909. évi július hó 16-án.

Sarlot,
főkapitány.

22037-1909.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város tanácsa a m. kir. belügyminiszteriumnak rendelete nyomán ezennel közhírré teszi, hogy mindazon tartalékosok és póttartalékosok, a kik a Boszniában, Hercegovinában és Dalmáciában állomásozó csapatokhoz, intézetekhez és tengervédhez folyó évi március hó 15-én kivétel tényleges szolgálattételre behívtak, illetőleg már 1908. évi november hó 3-án nyilvánartattak, azon esetben, ha minden kétséget kizárólag igazolni képesek, hogy visszamaradt családjukat saját keresményükből tartották fenn és behívásuk következtében visszamaradt családjuk önérejből magát fentartani képes nem volt, összeírásuk és a kincstár által nyújtandó segélyben való részesítésük végett folyó évi augusztus hó 10-ig a polgármesteri hivatalban jelentkezzenek.

Arad, 1909. július 17.

A városi tanács.